

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2022. gada 8. – 14. jūnijs

Nr. 22 (1728)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Brīvdabas muzejā Vasarsvētkos

4. un 5. jūnijā pēc divu gadu pārtraukuma atkal plaši apmeklēts tradicionālais gadatirgus Latvijas Etnografiskajā brīvdabas muzejā

Latvija dienu ritējumā

3. – 4. lpp.

Jura Lorenca un Sallijas Benfeldes politiskie komentāri

5. lpp.

No izcilās aktrises Ausmas Kantātes atvadoties

6. lpp.

Par ko tiesājas Eiropas tiesā?

7. lpp.

3x3 Sēlijā aicina

8. lpp.

Top jauns politiskais spēks

10. lpp.

Foto: LEIĀ

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

Kad 1969. gadā klajā nāca komponistes Lūcijas Garūtas dzīve un daiļradei veltīta grāmata "Zvaigznes un zeme", tajā slavenā kantāte "Dievs, tava zeme deg" netika pat pieminēta, kaut tas pašlaik ir zināmākais komponistes darbs. Tā pirmatskaņota 1944. gadā ar nosaukumu "Latviešu lūgšana Dievam", un Andreja Egliša dzeja – "met, Dieviņi, robežā savu zelta zobentiņu" vai "lai vīru acīs spožums deg" izklausās kā šī brīža saspringtajam laikam rakstīta. Latvijas kultūras kanonā iemūžinātā Garūta ir vienīgā komponiste sievietē no Baltijas valstīm, kuŗa iekļauta 1996. gadā izdotajā vācu mūzikas leksikonā (*Olivier, Antje; Braun, Sevgi. Komponistinnen aus 800 Jahren. Ein Lexikon zur Musikgeschichte der Frauen. Sequentia*) par pasaules komponistēm 800 gadu periodā. Un maijs šogad ir viņas 120. jubilejas mēnesis.

"Lūcija Garūta citreiz auda skaņu audus tik smalkus, kā "sapnītis zelta stellēs". Citreiz atkal viņa sāpju pārņemta, bet tās uzvarējusi, lēja savus skanu tēlus bronžā vai kala rūdītā tēraudā. Šoreiz viņa cēlusi templi," rakstīja teologs ar pianista izglītību, Ziemeļamerikas trimdas latviešiem labi zināmais Edmunds Šmits pēc kantātes pirmatskaņojuma Rīgā, Sv. Ģertrūdes baznīcā (Baznīcas ziņas). Zīmīgi, ka pateicoties šai kantātei Garūtas vārdu un daiļradi iepazīna tālajā Japānā, kad 2003. gada 23. decembrī Tokijā, dievnāmā *Christ Shinagawa Church* šis lieldarbs izskanēja skaidrā latviešu valodā vietējo spēku priekšnesumā. Klausītāji pie ieejas saņēma programmas ar pilnu kantātes tekstu, kuŗu japāņu valodā bija pārtulkojis koncerta iniciators Jasunori Kikuči. Kāds klausītājs vēlāk izteicies, ka šī ir labākā kantāte, ko viņš jeklad ir dzirdējis, citus ļoti aizkustināja Garūtas "Meditācija ērģelēm". Japānis kantāti bija dzirdējis Garūtas simtgadē Rīgas Domā, un mūzika viņu tik ļoti savilņoja, ka Kikuči sapulcināja 48 koristus, lai dalītos sajūsmā par latviešu komponistes skaņumāklu.

Tikmēr padomju mūzikas skolās līdz Latvijas neatkarības atgūšanai par Garūtas ievērojamāko darbu tika saukts "Klavierkoncerts", kuŗš tapis pēc komponistes jaunākās māsas Ernās Reinvaldes meitiņas Lailas nāves – Lūcija ārkārtīgi milēja mazo, mūzikāli talantīgo meiteni, un viņas smagā slimība un aiziešana bija liels trieciens. Komponists savas bēdas var paust skaņās, kas arī izdarīts 1951. gadā "Klavierkoncertā", kur otrā daļa ir *In memoriam* – variācijas par latviešu bērnu tautsdziesmu melodijām. Klavierkoncerts tika pirmatskaņots tikai 1956. gadā, jo tirāna Staļina varas laikā nedrīkstēja komponēt minora tonalitātē...

Pēc piedzīvotās traģēdijas Garūta pārtrauca aktīvu koncertdarbību. Vēlāk Ernai Reinvaldei

piedzima meitiņa Liāna, kuŗa saslīma ar bērnutrieku, kas radīja smagas veselības problēmas, bet Erna bija vienīgā no Lūcijas māsām, kuŗa piedzīvoja laiku, kad 1988. gadā atkal drīkstēja dziedāt kantāti "Dievs, Tava zeme deg".

Par Lūcijas Garūtas bērnu dienām liecina viņas pašas stāstījums, kas radiofonā iemūžināts 1972. gadā un saglabājies līdz

mūsdienām – turpmāk citāti no šī ieskaņojuma. Siltas labestības un mīļuma pilna izklausās viņas balss, komponiste, kuŗu tuvinieki sauca par Lūcīti, toreiz vērsusies pie bērniem, stāstot par mūziku un savu bērniņu: "Paldies maniem vecākiem, kas saprata bērna neatlaidīgo lūgumu atvest mājās klavierītes." Viņas runā nīrbēja pamazināmās formas, kas komponisti pielīdzina no tautsdziesmām nākošai Laimes māmiņai. Labestība un sirsnība viņai tāpat kā māsām – 1900. gadā dzimušajai Olgai un 1908. gadā dzimušajai Ernai bija jau šūpulī ielikta, mājās nekas netika taupīts bērnu izglītībai, visas trīs meitenes bija ļoti apdāvinātas, zinātkāras un mūzikālas. Olga studēja dziedāšanu pie Paula Saksa, jo viņai bija laba balss, tikmēr 1902. gada 14. maijā dzimusi Lūcija bija neparasti, fantastiski apdāvināta, un skolu sāka apmeklēt jau piecu gadu vecumā, reizē ar māsu.

"Dziedāju jau no agras bērnības, jo mājās mums visi dziedāja tautsdziesmas – māmiņa, tētis, krustmāmiņa, abas vecmāmiņas. Kad gāju pa ielu vai stāgāju dārzā, man patika apdziedāt to, ko redzēju. Un, kad dziedāju, jutu, ka iznāk skaistas dziesmiņas. Pašai apdziedāt pasauli – tā es teicu bērnībā. Tad reiz ienāca prātā – vajadzētu lūkt šito melodiju uzrakstīt, rakstīt es pratu jau piecu gadu vecumā. Un rakstīju – *la la la*, skatījos un sapratu, ka no šī raksta neviens nesapratīs, kā dziedāt uz augšu vai leju. Gāju prasīt māmiņai – kā rakstīt notis? Neviens nezina, un redzot manas lielās bēdas,

man pagādāja mazu tautsdziesmu nošu grāmatiņu." Lūcijas un viņas māsu bērnu dienas tika vadītas Rīgā, Tērbatas ielā 18, nelielā bēniņu dzīvoklī. Tēvs Jānis strādāja viesnīcā par grāmatvedi un, pats būdams literātūras cienītājs, atbalstīja meitu skološanos – grāmatām šai mājā vienmēr atradās nauda.

Savu mūzikālo garu Lūcija, iespējams, mantojusi no mātes-

puse, kur valda libiskais gars. No turienes pārņemta tradīcija virīšot meiteņu vārdus, un māsas viena otru uzrunāja – Lūcītis, Ernītis. Tautsdziesmas meitām mācīja arī mamma, tomēr Lūcijas galvā skaņu pasaule ieguva savas aprises un veidojās pašai savas melodijas. "Mans sapnis bija dabūt mājās klavierītes – lūdzu tētim, bet tas jau nebija viegli. Vispirms viņš atnesa bērnu klavierītes ar 12 taustiņiem, un prieks par tām ātri pagaisa. Pietrūka skaņu vienā un otrā pusē, melnie taustiņi nemaz neskānēja, bet bija tikai uzlimēti. Sāku vēl neatlaidīgāk lūgt tētim klavieres – katru dienu sēdēju un skatījos, vai vedīs klavieres. Man jau bija septiņi gadi un skolā bijusi sākusi mācīties nošu nosaukumus. Un vienudien tētis teica – šodien vedīs, un mani vairs nevarēja no klavierēm nost dabūt. Pavērās jauns brīnums – pavērās visādas jaukas saskaņas, augšā skan kā mēnesnīcas vizmojums, apakšā – baigums, pa vidu jūras šalkas."

Tikusi pie klavierēm, meitene pie tām pavadīja augu dienu, gan improvizējot pati savu mūziku, gan gatavojoties klavierstundām, ko apmeklēja pie Oto Fogelmaņa, ievērojama čellista. Mācīdamās Maldoņa ģimnazijā,

tene apmeklēja koncertus un operu izrādes, kopš 1915. gada, jau mācoties Beķeres ģimnazijā, Garūtas skaņdarbus varēja dzirdēt skolas vakaros. Sākās mūzikas teorijas studijas pie Nikolaja Alunāna, ātri aizlāpot robus mūzikas ābecē, vēlāk harmonijā un instrumentācijā, kas prasīja arī talantu matemātikā – tāds iedzims visām trim māsām Garūtām.

1919. gadā Lūcija pārgāja mācīties uz 1. Rīgas pilsētas vidusskolu, kur darbojās dažnedažādi literātūras, mūzikas, teātra un deju pulciņi. Togad viņa iestājās arī Latvijas konservatorijā, kur līdz 1924. gadam mācījās kompozīcijas klasē, bet līdz 1925. gadam – klavieru klasē. Studiju gados Garūta cieši sadraudzējās ar mūzikālo Komisāru ģimeni. Tajā auga trīs brāļi – baletmeistars Voldemārs, čellists Pēteris un topošais komponists Ādolfs. Šis puisis kļuva par Lūcijas Garūtas pirmo lielo romantisko mīlu, abus tuvināja interese par mūziku, Ādolfs arī studēja konservatorijā.

Tikām Voldemārs Komisārs Garūtu uzaicināja strādāt par pianistu-repetitori Operā, kur bija baletmeistars. Divu gadu darba laikā Garūta baletmūzikas literātūru iepazīna tik labi, ka varēja spēlēt no galvas, tapa arī pašas baleta iecere ar Voldemāra libretu, kas diemžēl palika neīstenota. Ādolfs Komisārs, Lūcijas pirmā mīlestība, nomira ar diloni 1921. gadā.

Tā laika foto atainota nopietna, lielacaina būtne – vispirms meitene ar bizēm, tad, studiju noslēgumā – jau ar tolaik modīgajām princēslokām. Čakli un centīgi viņa mācījās profesora Jāzepa Vītola kompozīcijas klasē, sacerēja pirmās solodziesmas ar Friča Bārdas romantisko dzeju. Pēc augstskolas beigšanas uz gadu par viņas darba vietu kļuva Latvijas Radio, kur Lūcija strādāja par pianisti, un bieži bija jāuzstājas pat bez mēģinājuma.

1926. gada 12. janvārī notika pirmais Lūcijas Garūtas kompozīciju vakars ar burvīgām mīlas dziesmām, dažām vārdu rakstījusi viņa pati. Mēnesi vēlāk komponiste devās ilgi lolotā studiju ceļojumā uz Parīzi, kur pusgadu papildinājās klavier spēlē pie franču meistariem Alfrēda Korto un Izidora Filipa. Šeit uzplauka nākamā mīla, par jaunās mūziķes draugu kļuva franču tēlnieks Žoržs Kruzā (1904 – 1976). Atgriežoties Latvijā, komponiste viņam rakstījusi, taču atbildi tā arī nav saņēmusi, jo Žorža tante vēstules adresātam nav nodevusi – nepatika, ka krustdēls draudzējās ar ārzemnieci.

Starp citu, sīkā auguma komponistei bija neliels kuprītis, un, šķiet, nosliece uz kaulu deformāciju ģimenē bijusi raksturīga. Toties viņai bija ļoti stipras rokas, un fizisko defektu Lūcija vienmēr prata labi nomaskēt – nēsāja kleitas ar pelerīni un plecu lakatus.

(Turpinājums 11. lpp.)

Vidējā tempā, ļoti sirsnīgi.

No sak.nī. tes laz. da au. ga

Zel. ti. tie mi zie. di. ņiem, No sir. sni. ņas es mī. lē. ju

Sa. vu mī. lo mā. mu. liņ.

MANA LABĀ MĀMULIŅA

LŪCIJAS GARŪTAS mūzika
Latviešu tautsdziesmu vārdi

No saknītes lazda auga
Zeltīti ziedīpieni,
No sirsnīgas es mīļēju
Savu mīlo māmiņi.

2. Mana labā māmiņa
Mani mīji audzināja,
Ik rītiņu klāt tēcēja,
Mani mīji modināj'.

3. Ai, bērziņi, ai, bērziņi,
Tavu smidru augumiņi;
Ai, labāi māmiņa,
Tavu mīju valodīņ'.

4. Piekūti irbe tēcādama,
Rauduvīte peldēdam', —
Māmiņa nepiekusa,
Mani mazu auklēdam'.

5

tēva Jāņa Brenča. Viņš bija galdnieks, kuŗš darināja arī mūzikas instrumentus – vijoli un kontrabasu, pašmācības ceļā iemācījies spēlēt, pat izveidoja nelielu kapelu, kas piedalījās svinībās. Ja no tēva puses Garūtas senči nāk no Zemgales, no Tērvetes, tad mātes, mājasaimnieces Jūles senču dzimtene bija Limbažu

Garūta iemilēja arī dzeju, tapa pirmie mēģinājumi rakstniecībā, iekārtojot kladi "Lūcijas Garūtas romānu, teātru lugu un pasaku krājumi ar mākslīgi krāsotām bildēm". Droši vien jau tad komponistes gars prasīja lirisku izteiksmi kā vēlāk sacerētajās solodziesmās ar pašas vārdiem. Kopā ar māsu Olgu mei-

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***

Legendārais baleta mākslinieks Michails Barišņikovs

2. jūnijā publicējis atklātu vēstuli Krievijas prezidentam Vladimiram Putinam, paužot pārlicību, ka Putina "baiļu pasaule" lemta nebūtībai, bet patiesās krievu vērtības dzīvos, "par spīti visiem jūsu aizliegumiem". Barišņikovs martā kopā ar detektīvomānu autoru Borisu Akuņinu un pazīstamo ekonomistu Sergeju Gurijevu izveidoja labdarības fondu Ukrainas atbalstam "Īstā Krievija".

"Tāpat kā agrāk, kad manā bērnībā jūsu vārgulīgie priekšteči man, krievu virsnieka dēlam Latvijā, iedalīja okupanta lomu, tā nepielīpa. Es iemācījos latviešu valodu, bet no 26 gadu vecuma, uz visiem laikiem noraidot lomas, ko piešķir jūsu skolotāji, jau teju pusgadsimtu dzīvoju kā brīvās pasaules cilvēks," vēstulī iesāk Barišņikovs.

"Un par krievu rakstnieku sauc manu draugu Borisu Akuņinu, bet par krievu ekonomistu – Sergeju Gurijevu. Tādi kā mēs esam devuši krievu pasaulei vairāk goda nekā visi jūsu neprecīzie augstas precizitātes ieroči," vēstulē raksta Rīgā dzimušais krievu baletdejojājs, kas 1974. gadā lūdza politisko patvērumu Kanādā.

"Jūsu krievu pasaulei – baiļu pasaulei, pasaulei, kas dedzina ukraiņu valodas mācību grāmatas, – nav lemts būt, kamēr esam mēs, kas bērnībā esam vakcinēti pret šo mēri. Mūsu pasaulei lemts būt, neraugoties uz visām jūsu bloķēšanām. Mēs zinām, kā saglabāt mūsu krievu pasaules vērtības. Bet jūsu pasaule, ja tā pamodīsies, nomirs no savām bailēm."

"Jūs zināt, no kā jums bail. Pareizi! Jūs zināt, kādi ieroči trāpa precīzi!" vēstulī noslēdz Barišņikovs.

***

Latvijas un Grieķijas prezidenti apliecinā atbalstu Ukrainai

Grieķijas prezidentes Katerinas Sakellaropulas tikšanās ar Valsts prezidentu Egilu Levitu // Foto: Valsts prezidenta kanceleja

Lai arī Grieķijas politiskās un vēsturiskās attiecības ar Krieviju allaž ir bijušas tuvas, Grieķija būdama ar lielu pieredzi NATO un Eiropas Savienībā, atbalsta Ukrainu cīņā pret agresoru. To Grieķijas prezidente vēlāk arī apliecināja preses konferencē. "Tas ir bezpamata uzbrukums Ukrainai, jo tā ir suverēna valsts. Un mēs esam Ukrainai nosūtījuši ne tikai humāno palīdzību, bet arī militāro aprikojumu un to turpināsim darīt arī nākotnē. Abas puses apliecināja arī atbalstu pret Krieviju vērstajām sankcijām. Grieķija apliecināja, ka atbalsta Somijas un Zviedrijas pievienošanu NATO, pret ko iebilst tās kaimiņvalsts

Turcija. Grieķija vizītes laikā vērsa uzmanību uz aizvien saspīlētajām attiecībām ar Turciju Ziemeļķipras jautājumā.

***

Olena Zelenska pateicas Latvijas tautai par tik nepieciešamo atbalstu Ukrainai

Ukrainas prezidenta Volodimira Zelenska dzīvesbiedre Olena Zelenska (*attēlā*) tālsarunā ar Valsts prezidenta Egila Levita dzīvesbiedri Andru Leviti sirsnīgi pateicās Andrai Levitei un visai Latvijas sabiedrībai par tik ļoti nepieciešamo atbalstu Ukrainai un Ukrainas bēgļiem Latvijā, informēja Valsts prezidenta kanceleja. "Jūs kā pirmā no prezidentu dzīvesbiedrēm paudāt skaidru atbalstu Ukrainai, un mēs to ļoti novērtējam. Milzīgs paldies par tik ļoti lielu un svarīgu atbalstu, ko visa Latvijas tauta sniedz gan Ukrainai kara pārvarēšanai, gan Ukrainas bēgļiem, kuri šobrīd raduši mājvietu Latvijā," sacīja Zelenska.

***

Ukrainā karojošie latvieši kaujām lūdz ziedot vismaz 70 automašīnu

Ukrainā karojošie latvieši lūdz sabiedrību ziedot apvidus automašīnas īpaši pikapus jeb nelielus kravas spēkratus, kas ir piemēroti kaujas apstākļiem. Tā saucamā "Tvitera konvoja" organizators Reinis Pozņaks informēja, ka no kausiniekami saņemti vismaz 70 pieprasījumi. Ziedotāji automašīnas varot piegādāt Reinim Pozņakam.

Reinis Pozņaks (*attēlā*): "Pēdējā laikā puīši trāpījuši zem artilērijas, kas tās mašīnas ļoti lielā apjomā un strauji iznīcina. Šobrīd tur trūkst transporta. Mēs jau pāris mašīnas gatavojam tuvākajā laikā sūtīt latviešu karotājiem, bet, protams, ar to ir stipri par maz. Mēs tos nogādāsim līdz robežai, un no tās puses atbrauks preti, paņems un gādās tālāk uz austrumiem. Tā arī problēma, jo nogāde aizņem diezgan ilgu laiku – vismaz 3-4 dienas. Tādēļ nevar stiept gaļumā."

***

Latvija ierindota Ukrainas lielāko atbalstītāju sarakstā

Biznesa izdevuma *Forbes* Ukrainas redakcija apkopojusi reitingu ar valstīm, kas kopš Krievijas agresijas sākuma sniegušas vislielāko politisko, ekonomisko un militāro atbalstu Ukrainai. Latvija šajā reitingā atzīta par vienu no aktīvākajām Ukrainas

atbalstītājām, saņemot ceturto augstāko vērtējumu.

Rīgas autobuss, kas uzdāvināts Ukrainai

***

Latvija var paļauties uz Kanadu un tās saistībām NATO

Latvijas sabiedrība var paļauties uz Kanadu un tās saistībām Ziemeļatlantijas līguma organizācijā, uzsvēra Kanadas ārlietu ministre Melānija Žoli. Kā informēja Ārlietu ministrijā, Kalniņa-Lukaševica darba vizītē Kanādā tikās ar Kanadas ārlietu ministri.

Kalniņa-Lukaševica puda pateicību par Kanadas ieguldījumu Latvijas un Baltijas reģiona drošības veicināšanā. Viņa atzīmēja, ka Latvija augstu novērtē Kanadas nozīmīgo atbalstu un operatīvāti lēmuma pieņemšanu un to īstenošanu saistībā ar papildu militāro spēku izvietojumu Latvijā. Kanada, reaģējot uz Krievijas agresiju Ukrainā, uz Latviju ir nosūtījusi papildu 130 kaņavīru un militāro fregati Baltijas jūrā. Savukārt Žoli uzsvēra, ka Kanada augstu novērtē Latvijas būtisko militāro, humāno un politisko atbalstu Ukrainai.

***

Latvija pievienojas starptautiskajai izmeklēšanas grupai par kara noziegumiem Ukrainā

25. martā Lietuva, Polija un Ukraina ar Eiropu, kas ir Eiropas Savienības aģentūra tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās, atbalstu izveidoja apvienoto izmeklēšanas grupu, kurai vēlāk pievienojās Starptautiskās krimināltiesas Prokuratūra.

Juris Stukāns

Nule Nīderlandē notikušās Eiropas koordinācijas sanāksmē ģenerālprokurors Juris Stukāns kopā ar pārējām iesaistītajām pusēm parakstīja vienošanos par Latvijas dalību izmeklēšanas grupā. Tai pievienojās arī Igaunija un Slovākija. Apvienotās izmeklēšanas grupas galvenais mērķis ir veicināt un koordinēt izmeklēšanas un kriminālvajāšanas starp iesaistītajām valstīm un Starptautisko krimināltiesas Prokuratūru, kā arī atbalstīt pierādījumu vākšanu un nodrošināt ātru un drošu informācijas un pierādījumu apmaiņu.

"Līdz ar Latvijas pievienošanu apvienotai izmeklēšanas grupai mūsu valsts iegūtos pierādījumus varēs izmantot visas apvienotās izmeklēšanas grupas vienošanās pusēs," paziņojumā medijiem norādīja Stukāns.

SPILGTS CITĀTS

Ukraiņiem nav izvēles, viņiem jācīnās

Arī viņu atbalstītāji nedrīkst atslābt

Žurnālā *IR* komentētājs Pauls Raudseps analizē, cik lieli postījumi nodarīti Ukrainai Krievijas uzbrukuma rezultātā un par ukraiņu nesalauzamo pretošanās garu varmācīgajam agresoram. Raudseps arī jautā: Vai mūsu gatavība ukraiņus atbalstīt izturēs laika pārbaudi? Mūsu lasītāju ieskatam sniedzam dažus fragmentus no apskatnieka raksta.

Trīs mēneši pagājuši, kopš Krievija sāka karu, lai iznīcinātu Ukrainu. Kopš tālā nācija, kuŗas vienīgais grēks ir nevēlēšanās saliekt muguru kalpot "krievu pasaulei", pārdzīvojusi šausmas, kuŗas, kā likās, Eiropā nekad vairs neatgriezīsies. Pilsētas pārvērstas gruvelos. Okupācijas armija, kas aukstasinīgi nogalina civiliedzīvotājus, spīdzina, izvaro ņirgājas un laupa. Vairāk nekā miljons iedzīvotāju deportēti uz Krieviju. Seši miljoni devušies bēgļu gaitās uz rietumu kaimiņvalstīm, vēl simtiem tūkstošu atrodas attālākās valstīs. Savukārt Ukrainā pašā atrodas astoņi miljoni cilvēku, kuŗi bijuši spiesti pamest mājas.

Krievijas raketes pēdējā laikā tēmētas uz Ukrainas ekonomiku, kuŗai prognozē līdz pat 50% kritumu šogad. (...) Uzbrukumi graudu elevātoriem apdraud pārtikas pieejamību gan pašā Ukrainā, gan daudzās attīstības valstīs, uz kuŗām Ukraina agrāk eksportēja labību.

Tomēr par spīti visam, vēl aizvien skan valsts himnas pirmie vārdi – "Ukraina vēl nav mirusi." (...)

Taču notika brīnums. Krievijas kuŗaspēks tika apstādīnāts pie galvaspilsētas vārtiem, cieta smagus zaudējumus un jau aprīļa sākumā bija pilnīgi atkāpies no Kijivas rajona. Mēnesi vēlāk Ukrainu spēki jau atspieduši krievus no Harkivas tik tālu, ka artilērija, kuŗa ilgu laiku pastāvīgi apšaudīja Ukrainas otro lielāko pilsētu, tagad praktiski to vairs nespēja sasniegt. Sestdien Sevīļjas bārdziņa izrāde atkal ieskandināja mūziku Kijivas Operā, bet otrdien atsāka kursēt Harkivas metro, kas gandrīz trīs mēnešus bija pārvērst par bumbu patvertni. (...)

Vienlaikus Rietumos spārnus sāk vēcināt tādi miera balodiši kā reālpolitikas relikti Henrijs Kisindžers, kuŗš jau 70. gados kā ASV valsts sekretārs bija gatavs atteikties no Baltijas okupācijas neatzīšanas politikas, bet tagad Davosā mudina Ukrainu upurēt savas teritorijas, lai tikai noslēgtu pamieru ar Putinu. Krievijas sakāve būtu katastrofa Eiropai, saka Kisindžers, kam diez vai iebilstu Francijas prezidents Makros, kuŗš aicina "nepazemot" Putinu, vai Vācijas kanclers Šolcs, kuŗš mērķtiecīgi bremzē ieroču piegādes Kijivai.

Ukraiņiem nav izvēles – viņiem jābūt gataviem gaŗam gaŗam. Bet mēs? (...)

Vai mūsu gatavība ukraiņus atbalstīt izturēs laika pārbaudi?

***

Latvija kļuvusi par svarīgu centru Krievijas žurnālistiem, ko Kremlis izdzinis trimdā

Kopš kuŗadarbības sākuma Ukrainā savu darbu Krievijā ir pārtraukuši daudzi neatkarīgie mediji. Daļa savas redakcijas tur slēdza, jo tika atzīti par Krievijas varai nelabvēlīgiem ārvalstu aģentiem, bet vēl citi – bailēs no cietumsoda, kas pienākas par jebkādas informācijas izplatīšanu, kuŗa saistīta ar Krievijas spēku patiesajam darbībām Ukrainā.

Neatkarīgie mediji gan turpina uzrunāt cilvēkus Krievijā, taču šobrīd to dara ārpus tās. Piemēram, Latvijā līdz šim darba vīza izsniegta 161 Krievijas mediju pārstāvim. Patlaban Latvijā savu

darbību oficiāli sākuši vairāki no Kremļa neatkarīgie mediji, kas orientēti uz Krievijas sabiedrības uzrunāšanu – *Novaya Gazeta*, *Radio Svoboda*, *BBC* un *Deutsche Welle* krievu redakcijas.

***

Latvijas–Baltkrievijas robežas sargāšanai piešķir papildus līdzekļus

Valdība 31. maijā, atbalstīja piešķirt Iekšlietu ministrijai 967 832 eiro, lai segtu izdevumus par pastiprinātu Latvijas–Baltkrievijas robežas sargāšanu, informēja Iekšlietu ministrijā. Financējums paredzēts izdevumiem, kas radušies no 1. aprīļa līdz 30. aprīlim. Tas paredzēts Iekšlietu ministrijas padotības iestādēs nodarbināto samaksai par virsstundu darbu, piemaksām, komandējumiem, ēdināšanu, pārtiku, patvēruma meklētāju uzturu un dienas naudu. Valsts policijai piešķirs – 792 888 eiro, Valsts robežsardzei – 78 948 eiro, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei (PMLP) – 25 946 eiro.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

***

Jaunieši patriotismu stiprina valsts aizsardzības mācības nometnē

Gandrīz 100 Latvijas skolās vairāk nekā 5300 10. klases un tehnikumu audzēkņi šajā mācību gadā apguva valsts aizsardzības mācību. Tas ir izvēles priekšmets, bet plānots, ka pēc diviem gadiem to ievieš kā obligātu mācību priekšmetu. Mācību mērķis ir veicināt patriotismu un piederības sajūtu Latvijai. Savukārt 200 jaunieši, kas mācības jau apguvuši, tagad nostiprina arī praktiskās iemaņas militārās nometnēs Skrundas un Alūksnes pusē.

***

Valdība nespēj pārņemt Lemberga lietā arestēto mantu

Šveices advokāts Rūdolfs Meroni // Foto: LETA

Drīz būs apritējuši divi gadi kopš tiesa lika valstij pārņemt glabāšanā Aivara Lemberga lietā arestēto mantu, tajā skaitā daudzu – arī vērtīgu – kompaniju daļas. Tas nav noticis. Mantas glabātājs Rūdolfs Meroni sūdzas, ka no viņa prasa neizpildāmas lietas. Februārī Ministru kabinets lēma, kā tālāk rīkoties, bet par lemtu un par līdz šim paveikto atbildīgie klusē, vēsta LTV raidījums *de facto*. Rīgas apgabaltiesa pirms gandrīz diviem gadiem atcēla Meroni no arestētās mantas glabāšanas, jo tiesu nepārliecināja Meroni atskaites un policija bija sākusi izmeklēšanu par iespējamu mantas izšķērdēšanu. Tiesa lika Meroni nodot arestēto mantu Nodrošinājuma valsts aģentūrai. Bet ātri bija skaidrs, ka aģentūrai tā nebūs viegla pastaiga. Meroni sūdzējās, ka aģentūra viņu nesaprot un sūta vēstules latviski, ko savukārt nesaprot viņš.

***

Par acinājumu pārtraukt LKS darbību parakstījušies vairāk nekā 7500 cilvēki

Par acinājumu pārtraukt Latvijas Krievu savienības (LKS) darbību sabiedrības iniciatīvu portālā "manaballs.lv" līdz 3. jūnijam bija parakstījušies vairāk nekā 7500 cilvēki. Iniciatīvu maija pirmajā pusē iesniedzis Gatis Auziņš, kurš ar šo rīcību vēloties "iedrošināt Latvijas likumdevēju radīt precedentu un iedibināt sistēmu acimredzami pretvalstisku politisko un citu

darbību apturēšanai Latvijā", kas esot jāsāk ar LKS kā politiskās partijas darbības pārtraukšanu.

***

Saeimas vēlēšanās Zemnieku savienības un LSDSP

kopīgais premjera amata kandidāts būs Viktors Valainis (attēlā)

Latvijas Zemnieku savienība (LZS) nolēmusi veidot kopīgu apvienību ar ārpusparlamenta esošo Latvijas Sociāldemokrātisko strādnieku partiju (LSDSP), un apvienības premjera amata kandidāts uz 14. Saeimas vēlēšanām būs parlamentārietis Viktors Valainis (Zaļo un Zemnieku savienība). Apvienības izveidošana ļauj tai startēt vēlēšanās ar pašreizējo nosaukumu – Zaļo un Zemnieku savienība, jo apvienības veidošanai nepieciešamas vismaz divas partijas. Pēc Latvijas Zaļās partijas (LZP) paziņojuma par izstāšanos no kopīgās apvienības LZS ķērās pie jaunu sabiedroto meklēšanas un panākta vienošanās, ka tie būs sociāldemokrāti. Viena no vecākajām partijām Latvijā, kas pēc neatkarības atjaunošanas tikai vienu reizi bijusi pārstāvēta Saeimā.

***

Tiesa pirmo reizi Latvijā atzīst viendzimuma pāra ģimenes attiecības

Administratīvā rajona tiesa ir pieņēmusi pirmo spriedumu, ar kuru apmierināts viena dzimuma pāra pieteikums un konstatēta "publiski tiesisko attiecību pastāvēšana", proti, atzīts, ka starp pieteicējiem pastāv ģimenes attiecības Satversmes 110. panta izpratnē, aģentūra LETA noskaidroja tiesā.

***

Vāc parakstus par pāriešanu uz četru dienu darba nedēļu

Sabiedrības iniciatīvu portālā "Manaballs.lv" sākta parakstu vākšana par ieceri pāriet uz četru dienu darba nedēļu. Iniciatīvas pārstāvis Denis Meļehovs norāda, ka tas izdarāms, grotot Darba likumu 131. panta, kas saistīts ar normālo darba laiku. Meļehova ieskatā, palielinot brīvo laiku, darbinieku apmierinātības un radošuma līmenis pieaugs, nesamazinot darba efektivitāti. Pēc iniciatīvas pārstāvja paustā, būs vairāk brīvā laika arī mācībām un personīgajai pilnveidei, kam arī būs pozitīvs ekonomiskais efekts. Uz 5. jūniju iniciatīvu bija parakstījuši apmēram 400 cilvēki.

Kā liecina aģentūras LETA arhīvs, 2019. gadā Odsherredas pašvaldība Dānijā uz trīs gadu pārbaudes laiku pārgāja uz četru dienu darba nedēļu, dodot piektdienu brīvu saviem 300 darbiniekiem.

***

Andra Levite atver bilingvālu ābeci latviešu un ukraiņu valodas apguvei

Savā uzrunā Andra Levita teica: "Ļoti priecājos būt šeit, pirmās ukraiņu-latviešu grāmatas svētkos. Tā domāta jums, mīlie, mazie ukraiņu bērni Latvijā. Šī grāmatīņa ir sveiciens no jūsu dzimtenes Ukrainas. Pieaugušie un Ukrainas Valsts prezidenta kundze Olena Zelenska rūpējas par to, lai ukraiņu bērni, kuri pašlaik spiesti dzīvot ārpus Ukrainas, spētu labāk iedzīvoties jaunajās vietās, kur apkārt tomēr skan sveša valoda. (..)

Es zinu, ka bērniem pieaugušo pasaule bieži šķiet nesaprotama. Bet es jums varu apstiprināt, ka pat pieaugušajiem tā šad tad liekas nesaprotama. Tas, ko jūs esat piedzīvojuši, tas ir nepareizi. Tas ir nepareizi, ko arī jūsu draugi, kaimiņi, klasesbiedri vēl šodien piedzīvo Ukrainā. Nevienam bērnam pasaulē nevajadzētu piedzīvot to, ko jūs esat piedzīvojuši.

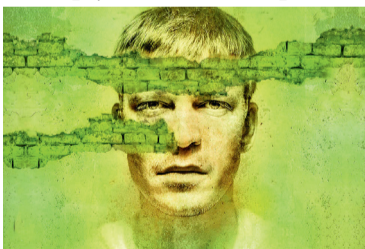
Ir diezgan vienkāršas vērtības, ko mammas un tēvi, vecmātes un visa ģimene māca bērniem, un tās ir vienkāršas vērtības, kurām būtu jāievēro: tev nebūs melot, tev nebūs zagt, tev nebūs sist, tev nebūs nokaut. Viegli un saprotami, un šīs vērtības vajadzētu zināt visiem cilvēkiem pasaulē.

Es novēlu, lai šī grāmata jūs iedrošina mācīties latviešu valodu! Lai tā paver durvis uz jaunu iespēju pasauli! Lai jūs justos šeit, Latvijā, gaidīti!"

***

Kijivas Drāmas un komēdijas teātra trupai kaŗa apstākļos

izdevies apvienoties, lai uzsāktu viesizrādes Eiropas teātros. Pirmā teātra plānotā viesizrāde "Sliktie ceļi" par kaŗa plosīto Ukrainu un cilvēku likteņiem notika Latvijā, Dailes teātrī, 1. jūnijā. Šobrīd zināms, ka tālāk izrāde dosies uz Viļņu, Klaipēdu, Mincheni un plānotas viesizrādes arī Prāgā, kā arī, iespējams, citviet Eiropā.

Ukraiņu dramaturģes Natālijas Vorožbitas sarakstītā luga "Sliktie ceļi" stāsta par cilvēkiem Donbasa kaŗā, kas sākās 2014. gadā. Kijivas Drāmas un komēdijas teātra izrāde "Sliktie ceļi" Tamāras Trunovas režijā līdz šim guvusi nozīmīgus panākumus: Ukrainas teātra kritiķu balvas 2018. un 2019. gadā, tostarp par labāko izrādi, labāko režiju, kā arī saņēmusi augstus kritiķu vērtējumus starptautiskos teātra festivālos. Ukrainas valdība ir izņēmusi kārtā piekritusi šī iestudējuma vīriešiem ļaut izbraukt no valsts, lai izrādi varētu parādīt Eiropā. Viesizrāde "Sliktie ceļi" noteikti būs īpašs notikums

gan Dailes skatītājiem, gan Kijivas Drāmas un komēdijas teātra aktieŗu kopai, kuŗai izdosies apvienoties pirmo reizi kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā šā gada februārī. Kaŗa apstākļos teātra darbinieki cīnās par savu valsti, ir gan Ukrainas kaŗaspēka rezervistu sastāvā, gan, glābjoties no kaŗa šausmām, pametuši savas mājas, dodoties uz drošākām vietām vai nu Ukrainā, vai rodot patvērumu citā valstī.

Režisore Tamāra Trunova: "Luga "Sliktie ceļi" – tie ir seši stāsti par 2014. gadā Donbasā Krievijas sāko kaŗu pret Ukrainu. Luga stāsta par tur dzīvojošiem cilvēkiem, vai pareizāk būtu teikt – par tiem, kam ir drosmē tur dzīvot, par civiliedzīvotājiem un kaŗavīriem, par cilvēkiem, kas arvien meklē jēgu šādai dzīvei, gan vienlaikus vēlas gūt atbildes uz jautājumiem – ko nozīmē būt cilvēkam, un kas ir cilvēcība?"

***

Kultūras ministrija uz trīs gadiem

noslēgusi 36 000 eiro vērtu līdzdarbības līgumu ar nodibinājumu "Pasaules latviešu mākslas centrs" par latviešu diasporas mākslas saglabāšanu un izstādīšanu Latvijā, liecina informācija oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Kā norādīts līguma līgumā, nodibinājums ir apņēmis sekmēt latviešu diasporas mākslinieku vizuālās mākslas darbu saglabāšanu un pieejamību Latvijā. Tāpat nodibinājumam būs jānodrošina pastāvīga latviešu diasporas mākslinieku oriģināldarbu kolekciju pieejamība, tai skaitā kolekcijas transportēšanu, glabāšanu un izstādīšanu sabiedrībai pieejamās, mākslas darbu uzglabāšanai un izstādīšanai piemērotās telpās.

Nodibinājums "Pasaules latviešu mākslas centrs" apņēmis veicināt sabiedrības izglītošanu un informēšanu par ekspozīcijā iekļautajiem latviešu diasporas mākslas darbiem un to autoriem. Pārvaldes uzdevuma veikšanas laiks ir 2022., 2023. un 2024. gads.

***

Atklāts Baltijā vērienīgākais Smilšu skulptūru parks Jelgavā

Nepilnas nedēļas laikā 15 mākslinieki no 10 valstīm – Čehijas, Spānijas, Ukrainas, Kandas, Turcijas, Bulgārijas, Mongolijas, Igaunijas, Lietuvas un Latvijas – Pasta salā izveidoja mākslas darbus, kas atspoguļo šī gada Smilšu skulptūru parka tēmu "Sedevri". Savukārt, parka demo skulptūru veidoja latviešu tēlnieki Kārlis Īle un Maiju Īle.

Tēlnieku uzdevums bija radīt pasaules sedevrus, vienlaikus skulptūru parka viesos atmodinot apbrīnu un aicinot aizdomāties

par klasiskiem mākslas pasaules tēliem, cilvēka, dabas un visuma radītiem meistardarbiem. Mūsdienās sedevriem tiek piešķirta nenosakāma vērtība, tomēr nenoliedzami varam vilkt dažādas paralēles ar cilvēka pasaules uztveri – digitalizācijas laikmetu, ģeopolitisko situāciju pasaulē un citiem tematiem, ko mākslinieki izvēlējušies izcelt savos darbos.

16. Starptautiskā smilšu skulptūru konkursa "Summer Signs 2022" laureāti. 1. vietā **Sanītas Rāviņas** darbs "TLC (maigums, mīlestība un rūpes)"; 2. vietā **Munkh-Erdene Tsagaan** darbs "Digitālā transformācija"; 3. vietā Tautvīla Povilonisa darbs "Benksija stils".

***

Liepājas muzejs izdevis rakstu krājumu

par latviešu scenografu un gleznotāju **Ēvaldu Dajevski**, kas atklāj mākslinieka radošo personību, dzīves gājumu Latvijā, Vācijā un ASV, kā arī viņa saistību ar Liepāju. Lai arī Dajevskis nav dzimis Liepājā, viņš vienmēr ar lepnumu teicis, ka ir liepājnieks, jo Liepāja ir vieta, kur veidojas mākslinieka personība. Laikā no 1941. gada līdz 1944. gadam Dajevskis strādājis par dekoratoru Liepājas drāmas, operas un baleta teātrī.

2014. gadā, atzīmējot Dajevska simtgadi, Liepājas muzejs no mākslinieka dēla Pēterā Dajevska saņēma dāvinājumu Ēvalda Dajevska radošo mantojumu – gleznas, izrāžu kostīmu un skatuves ietēru metus, skices, informē muzejā.

ZIŅAS ĪSUMĀ

- Latvijas Sarkanā Krusta sociālās aprūpes centrā "Derpele" Bauskas novadā 1. jūnijā savu 103. dzimšanas dienu nosvinēja **Alise Kaklēna** (attēlā). Kaklēnas kundze "Derpelē" dzīvo jau desmit gadu, un par šeit pavadīto laiku jubilāre izsakās tikai labiem vārdiem, jokojot priecājas, ka dzimšanas dienā aprūpes nama darbinieku kopa sarūpējusi kūku, nevis klišēri, kā tas bija ierasts līdz šim.

- Ilūkstē izraudzīts **Sēlijas ģerbonis**. Līdz šim pagājušajā gadā apstiprinātajai latviešu vēsturiskajai zemei bija tikai karogs, bet tagad ir sperts vēl viens solis Sēlijas identitātes stiprināšanā. Vēsturiskās zemes identitātes zīme ataino **sarkanā laukā ejošu sudraba staltbriedi**.

- Vasaras nometņu** organizēšanai ukraiņu bērniem piešķir 613 180 eiro.

- Pēc Ģenerālprokuratūras lēmuma prasīt Saeimas deputāta **Mārtiņa Bondara** ("Attīstībai/Par!") izdošanu kriminālvajāšanai viņš paziņoja par atkāpšanos no Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēža amata un lēmumu nekandidēt 14. Saeimas vēlēšanās.

Ziņas sakopojis **P.Karlsons**

JURIS
LORENCIS

Maija nogalē man bija iespēja apmeklēt Daugavpili. Iemesls, kāpēc atsaucos draugu uzaicinājumam pievienoties viņu izbraucienam, bija jauns izstāžu nams Daugavpils cietoksnī, Marka Rotko mākslas centrā. Pēc vairāku gadu ilgas renovācijas bijusi cara armijas pulvera noliktava pārtapsi par "Martinsona māju". Daugavpili dzimušais Pēteris Martinsons (1931–2013) iegājis mākslas vēsturē kā pasaulē pazīstamākais Latvijas keramiķis. Viņš bija viens no pirmajiem māksliniekiem, kuŗš parādīja, ka keramika nav tikai tradicionālās Latgales krūzes, bļodas un tautiskie svečturi. 2013. gadā, neilgi pirms savas aiziešanas Mūžībā, Martinsons lielu daļu savu darbu uzdevināja Marka Rotko mākslas centram. Šis ziedojums tagad kļuvis par pamatu vērienīgai izstādei "Martinsona mājā". Tajā aplūkojamas gan abstraktas monumentālas figūras, gan trausli porcelāna darbi. Arī no dažādiem materiāliem atveidotas dzīvas būtnes (vārnas, laivas, suni) un telpiskas konstrukcijas.

Māksla ir gaumes lieta. Kas vienam patīk, citu atstāj vienaldzīgu. Droši vien to pašu var teikt arī par Martinsona keramiku. Tas, kas noteikti priecē visus, – ka Daugavpils, patiesībā visa Latvija kļuvusi ar vēl vienu atjaunotu un sakoptu vietu bagātāka. Marka Rotko

mākslas centrs jau labu laiku kļuvis par Daugavpils vizītkarti, kas savu iespaidu izstaro plašā apkārtnē. Līdzīgi man, cilvēki brauc uz Daugavpili, lai apmeklētu Rotko centru, daži pat vairākas reizes gadā. Neatkarības gados tapušas koncertzāles Rēzeknē, Liepājā, Ventspilī un Cēsis. Tomēr Rotko centrs ir īpašs, jo pagaidām tas ir vienīgais no jauna izveidotais vizuālās mākslas centrs Latvijā. Unikāls ir gan pats Marks Rotko ar savu mākslu, gan cietoksnis, kas neskats saglabājis kopš tā celtniecības laikiem 19. gadsimta sākumā. ASV medijos, rakstot par Rotko, parasti teikts – "immigrant from Latvia". Tātad "ieceļotājs no Latvijas". Kaut gan 1913. gada vasarā, kad tobrīd desmit gadus vecais Daugavpils puika Markuss Rotkovičs uzkāpa uz tvaiķa Liepājas ostā un pēc divu nedēļu ilga ceļojuma ieradās Ņujorkā, nekādas Latvijas vēl nebija. Nebija Daugavpils, bija Dvinska vai Dinaburga. Nebija Liepājas, bija Libava. Līdz Latvijai vēl bija jāgaida pieci gadi. Mēs varam tikai minēt, kas būtu noticis ar mazo Markusu, ja viņa ģimene būtu palikusi Daugavpilī. Varbūt viņš izskolotos par mākslinieku, bet diez vai kļūtu par pasaulē pazīstamāko Latvijas teritorijā dzimušo cilvēku. Ļoti iespējams, Rotko kopā ar citiem Daugavpils ebrejiem 1941. gadā tiktu noslept-

kavots Poguļankas mežā pilsētas pievārtē.

Cietoksnis ir mantojums no cara impērijas. Arī tas, ka Marks Rotko piedzima tieši Dvinskā, tagadējā Daugavpilī, vismaz daļai ir Krievijas "nopelns". Jo Latgale un Daugavpils atradās tā saucamajā "nometinājuma joslā", teritorijā, kuŗā ebrejiem bija atļauts apmesties uz pastāvīgu dzīvi. Es iztēlojos – pagājušā gadsimta sākumā, Pirmā pasaules kara priekšvakarā, Daugavpils droši vien bija īsta miera osta. Vieta, kur atvaļināti cara armijas ģenerāļi labprāt vēlējas pavadīt vecumdienas. Dzelzceļi jau bija sabūvēti – ja gribi, brauc "pa taisno", bez pārsēšanās, uz Rīgu, Pēterburgu, Varšavu vai Berlīni. Tepat netālu Medumus atradās kūrorts, kur vasarās uzturējās Pēterburgas aristokratija. Ap 50 % pilsētas iedzīvotāju runāja jidišā. Neticami, bet laikā starp abiem pasaules kariem Latvijai bija robeža ar Poliju. Kilometrus desmit uz dienvidiem no Daugavpils sākas tā saucamais "Viļņas koridors", Polijas okupēts pierobežu reģions tagadējās Lietuvas un Baltkrievijas teritorijās. Vieta, kur daudzi iedzīvotāji šodien runā krieviski un paši īsti nesaprot, kas viņi ir – poļi, lietuvieši vai varbūt baltkrievi. Starp citu, 1939. gadā Viļņā dzīvoja tikai 1% lietuviešu. Šodien – ap 65 %. Uzskatāms pie-

mērs, kā politiskās pārmaiņas var mainīt etnisko sastāvu.

Bet vai Daugavpils ir krieviska? Ir un reizē – nav. Salīdzinot ar padomju laikiem, Daugavpili notikušas lielas izmaiņas. Ielās redzami vien latviski uzraksti. Veikalos, kafējnicās un tirgū jūs apkalpos latviešu valodā. Tomēr pilsētā dominē krievu valoda. Krievu te ir ap 50 % no visiem iedzīvotājiem. Latvieši – 20 %, poļi – 13 %, baltkrievi – 7 %, bet 10 % – dažādu tautību (lietuvieši, ukraiņi, čigāni, ebreji utt.) sajaukums. Diemžēl daudzi poļi un jo īpaši baltkrievi ir pārkrievojušies. Viņi saglabājuši savas tradīcijas, nacionālo virtuvi un baznīcu, bet valoda jau ir mainījusies. Es biju aizbraucis uz pilsētas nomali, tā saucamo "Kīmiķu rajonu", lai apskatītu nesen uzcelto Dieva žēlsirdības Romas katoļu baznīcu. Bija Debessbraukšanas diena, kas šogad iekrita 26. maijā. Svētā mise un sprediķis skanēja poļu valodā. Pie dievnama durvīm pietiprinātā plāksne skaidrā latviešu valodā ziņoja, ka dievkalpojumi šajā baznīcā notiek latgaliski, poliski un krieviski. Tāda ir Daugavpils realitāte, ar ko jāreķinās. Atklāti sakot, šoreiz es ar mazliet citādām acīm paraudzījos uz šo pilsētu. Jo Ukrainā jau vairāk nekā trīs mēnešu notiek kaŗš. Rīgā, Liepājās, Cēsīs, manā dzimtajā Lubānā – visur redzami Uk-

rainas karogi. Tie izlikti pie skolām, pašvaldību ēkām, pat privātmāju logos. Tikai ne Daugavpilī! Šajā pilsētā es neredzēju nevienu zilidzelteno karogu.

Bet atgriezīsimies pie keramikas. Gandrīz vienlaicīgi ar "Martinsona māju" tika atklāta Venēcijas starptautiskā mākslas biennāle. Latviju tajā pārstāv divas mākslinieces, Ingūna Skuja no Latvijas un Melisa Bradena (*Melissa Braden*) no Kalifornijas, ar kopīgo zīmolu "Skuja Braden". Viņu multimediju ekspozīcijā, kas saucas "Tirgot ūdeni upes malā" (*Selling Water by the River*), apkopoti ap 300 mākslinieču darbi, lielākoties porcelāna keramika. Līdzīgi kā Martinsona izstādes gadījumā, šos eksponātus grūti aprakstīt vārdiem, tie jāskata acīm. Ja ne realitātē, tad vismaz virtuāli, internetā. Bet, lūk, ko raksta Ņujorkā iznākošā žurnāla "ARTnews" interneta portāls *artnews.com*, kas Latvijas paviljonu ierindo labāko desmitniekā: "Biennāles lielais pārsteigums ir Latvijas paviljons ar divainas keramikas izstādi, ko mums piedāvā mākslinieču duets Skuja un Braden. Lai arī neviena no skulptūrām nav iespaidīgu izmēru, kādus parasti redzam biennāles paviljonos, tās visas pārsteidz ar savu divainību (*impress by virtue of their weirdness*)".

Foto skat. www.brivalatvija.lv un www.laiks.us

SALLIJA
BENFELDE

Kaŗa 100 dienas un neatbildētie jautājumi

Piektdien, 3. jūnijā, kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā ir apriņējusas jau 100 dienas. Dažādi eksperti lēš, ka kaŗš turpināsies vēl vismaz divus līdz sešus mēnešus, bet, protams, precīzas prognozes nav iespējamās.

Kaŗš Ukrainā ir nežēlīgs un baiss, nereti ukraiņi saka, ka Krievijas armija savā zvēriskumā pārspēj pat hitleriešus Otrā Pasaules kaŗa laikā.

Kaŗa simt dienu laikā Ukrainā ir nogalināts vismaz 261 bērns, gandrīz pieci simti ievainoti, bet, protams, tie ir aptuveni skaitļi, jo okupētajās teritorijās bojā gājušo skaits nav zināms, okupanti to slēpj. Mariupolē krievu okupanti sākuši māju nolīdzināšanu, un nešķirojot gruvešus kopā ar liķiem ved uz izgāztuvi, ir paziņojis pilsētas mēra padomnieks Petro Andrjuščenko. Pēc Ukrainas amatpersonu aplēsēm, Mariupolē Krievijas uzbrukumā nogalināti aptuveni 22 000 mierīgo iedzīvotāju. Pilsēta ir faktiski sagrauta, taču tajā joprojām atrodas vairāk nekā 100 000 cilvēku. Pilsētā nav ūdens un vairs nedarbojas kanalizācija, tādēļ pastāv ļoti augsts holeras epidēmijas risks. Mariupolē ir kā liela koncentrācijas nometne, kuŗā iedzīvotājus piespiež novākt drupas par niecīgu pārtikas devu, bet daudzi to neiztur pat divas dienas, jo darbs fiziski ir ļoti grūts, turklāt skati, kas atklājas novācot

gruvešus, stindzina asinis, un trūdošo liķu smaka ir neizturama. Epidēmijas draudi ir vēl vairākās Krievijas armijas daļēs vai pilnībā okupētās pilsētās, jo Krievija tagad īsteno artilērijas kaŗu – vispirms apdzīvoto vietu vai pilsētu pārvērs drupās un tikai pēc tam uz to dodas kājinieki. Ar artilēriju un raķetēm tiek apšaudītas arī pilsētas, līdz kuŗām Krievijas armija šobrīd nevar tikt – Odesa, Harkiva un tagad, pēc gandrīz mēnesi ilga pārtraukuma atkal arī Kijiva. Smaga situācija ir Hersonā, Severodoneckā un vēl daudzviet. Tiek iznīcinātas slimnīcas, skolas un, protams, arī vēsturiski kultūras pieminekļi. Piemēram, kaŗa simt pirmajā dienā nodegusi sena koka baznīca Svjatohirskā Ukrainas austrumos, liesmas pārņēmušas Visu Svēto klosterā galveno templi, kuŗš datēts ar 1526. gadu.

Ukrainā šobrīd 3620 apdzīvotās vietas ir nonākušas okupācijā, Melnajā jūrā mīnēti kuģu ceļi un tajā atrodas pieci lielie Krievijas desanta kuģi.

Okupanti zog un laupa visu, sākot no apakšveļas, konserviem suņiem un kaķiem un beidzot ar metālu un graudiem.

Ukrainai ir izdevies atbrīvot no okupantiem gan Kijivas apkārtnē pilsētas, pat atkarot daļu no Severodoneckas.

5. jūnijā viena raķete "Kalibr"

lidojusi bīstami zemu pār Dienvidukrainas atomelektrostaciju Mikolajivas apgabalā. Ukrainas valsts atomenerģētikas kompānija "Enerhoatom" to nosaukusi par kārtējo kodolterrorisma aktu.

Šausmu, zvēribu un nodarīto zaudējumu apmērs joprojām zināms tikai aptuveni. Cena par to, ka ukraiņi ne tikai nav zaudējuši savu valsti, bet ir kā buferis starp fašistisko Krieviju un pārējo Eiropu ir neaptverami augsta. ANO ziņo, ka Krievijas iebrukuma dēļ gandrīz 14 miljoni ukraiņi bijuši spiesti pamest savas mājas, vairākiem simtiem tūkstošu vairs nav pieejams ūdens un elektrība, bet vairāki miljoni ukraiņu nezina, ko ēdis rit.

Tikmēr Francijas prezidents Emanuels Makrons palielījis, ka viņš ar Krievijas prezidentu Vladimiru Putinu kopš decembra runājis "simtiem stundu". Makrons arī norādīja, ka "nevar pagazēt Krieviju", lai kaŗdarbības pārtraukšanas dienā būtu iespējams rast izeju no situācijas diplomātiskā ceļā. Un sacīja: "Es esmu pārliecināts, ka Francijas loma ir būt par lielvalsti-starpnieku." Izrādās, Rietumvalstis bez Ukrainas līdzdalības strādā pie plāna, kā diplomātiskā ceļā izbeigt Krievijas uzsāktu kaŗu. ASV, Lielbritānijas un Eiropas valstu amatpersonas pēdējās nedēļās ir regulāri tikušas, lai apspriestu veidus, kā sa-

runu ceļā izbeigt Krievijas uzsāktu kaŗu Ukrainā. Rietumvalstu vidū pieaugot bažas, ka kaŗš var ievilkties uz vairākiem gadiem, ja Kijiva un Maskava nesēdīsies pie sarunu galda un nepanāks vienošanos. Tiesa gan, ASV prezidenta Džo Baidena administrācijas pārstāvji ir atzinuši, ka joprojām neredz reālas izredzes uz kādiem diplomātiskiem izrāvieniem vai pamieru tuvākajā laikā. Savukārt Ukraina pašlaik neredz iemeslu atsākt sarunas, jo turpinās aktīva kaŗadarbība. Vēl varētu piebilst, ka smago ieroču piegādes notiek, ik pa laikam prasot Ukrainai apliecināt, ka tā nemērķēs raķetes uz Krievijas teritoriju, bet Vācija gan sola, gan pārceļ piegādes termiņus, gan paziņo, ka ieroči vispirms viņiem esot jāsarāžo. Par Ungāriju un tās premjeru Viktoru Orbānu pat nav vērts pieminēt, jo, manuprāt, nav skaidrs, ko Ungārija meklē Eiropas Savienībā, un šis politiskais pamatoti jau tiek dēvēts par "Eiropas Putinu".

Ar vārdu sakot, dažādi „tango danči” turpinās, bet visā šajā informācijas pārbaģātības plūsmā nav atbilžu uz dažiem, ļoti vienkāršiem jautājumiem.

Protī, vai Rietumvalstis tiešām domā – ja ukraiņi izdzīs okupantus no savas valsts, tie tiks atspiesti līdz robežai, vai Krievija neturpinās šaut no savas teritorijas, kamēr tai vien pietiks

jebkādu raķešu un artilērijas?

Kādēļ Rietumvalstis domā, ka, piekāpjoties Krievijai un atdodot tai daļu savas teritorijas, tā ne tikai pārtrauks kaŗu, bet neatkārtos šantāžu un iebrukumus jau pēc ilgāka vai īsāka laika posma, līdzko izdosies atapties un atkopties?

Un visbeidzot – kas liek ticēt tam, ka Krievija beidzot ievēros kādu līgumu vai vienošanos? Līdz šim tas nekad nav noticis, un Krievija ir pārkāpusi visu, ko vien vispār ir iespējams pārkāpt. Vai tiešām Rietumvalstis sāk domāt par Ukrainas ziedošanu miļā miera labad un uzskata, ka tādā veidā sevi pasargās?

"Ja Zelenskis tagad parakstīs kaut kādu šausmīgu miera līgumu un prasis visiem nolikt ieročus, ukraiņi nepārstās cīnīties. Cilvēki pārstās ticēt Zelenskim, bet nepārstās cīnīties", intervijā žurnālam "Ir" saka "Kyiv Independent" galvenā redaktore Olga Rudenko un skaidro, ka šis Krievijas vājuma brīdis būtu jāizmanto un Rietumiem taču tikai jāsiņta ieroči, kamēr ukraiņi cīnās par mums visiem.

Atliek tikai piekrist, jo var jau cerēt uz ērtu un labklājīgu dzīvi, ja neesi gluži blakus trakojošam slepkavam, bet domāju, ka tas labākajā gadījumā ir naivi un tuvredzīgi.

GUNDEGA
SAULĪTE

Maija priekšpēdējās dienas rītā saņēmām ziņu, ka Ausma Kantāne, aktrise, sabiedriska darbiniece, dzejnieka Imanta Ziedoņa dzīvesbiedre, devusies Mūžības ceļos. Līdz ar skumjām un sērām par zaudējumu atnāk atskārsme par bagāta mūža veikumu, par to, kas paliek talantīgas, čaklas un harizmātiskas personības pēdās. Un izrādās – savā astoņdesmit gadu gaņajā mūžā Ausma Kantāne (1941-2022) ir paveikusi tik daudz, ka mēs vēl ilgi svērsim un mērīsim viņas mantojumu, cildinot tā daudzveidību un spožumu.

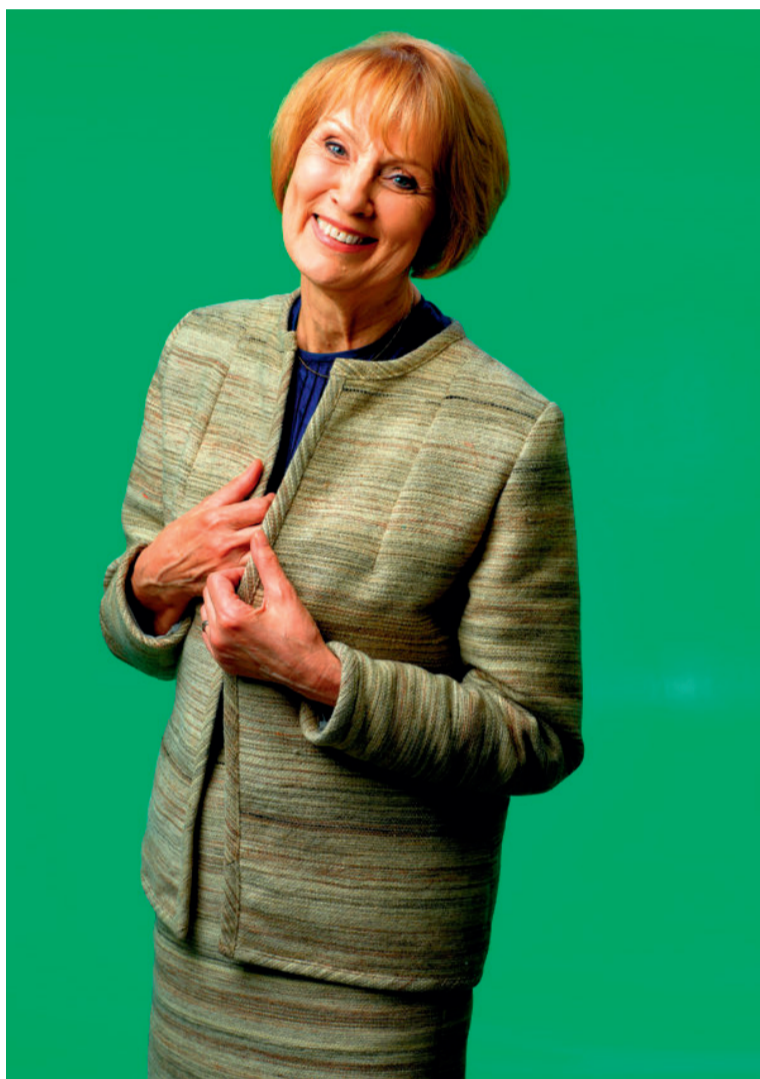
Ausma Kantāne vispirms un galvenokārt ir Aktrise. Dailes ugunis rūdīts talants, ko Eduards Smiļģis savulaik nolūkoja Teātra fakultātes absolventu vidū. Viņu fascinējusi jaunās aktrises “pagraba balss”, gan jau arī slaidais, lokanais stāvs un vaigu bedrītes. Pie Smiļģa tēlojusi vienu no trim Anitrām, Pēra Ginta austrumniecisko kārdinātāju, viņa nonāk Pēterā Pētersona režisora uzmanības lokā, lai kļūtu par jaunības ideālu aizstāvētāju un apliecinātāju pagājušā gadsimta sešdesmito gadu laikmetīgajā repertuārā. Šajos gados viņa ir arī Spīdola P. Pētersona izaicinošajā skatuves variantā. Atkal viena no trim, taču nepārprotami – jaunākā, daiļākā, kaismīgākā. (Cik tad mums visā latviešu teātra gaitā vispār ir bijis Spīdolu? Katrā ziņā – mazāk nekā desmit, un Ausma ir viena no tām.)

Jaunus apvēršņus paveķ darbs Arnolda Liniņa vadībā, kad esam liecinieki aktrises dramatiskā spēju daudzveidībai, jo līdzās lirisku varoņu likteņiem skatītājus uzrunā dziļš traģisms, un virsotne te ir Agnese H. Ibsena “Brandā”.

Gadiem ejot, Ausma Kantāne turpina pārsteigt ar daudzveidību, ar spēju izdzīvot dažādus likteņus atšķirīgā drāmatiskā materiālā un dažādos žanros. Bet ne jau lomu uzskaitījums ir no svara, galvenais, ka enerģiski un temperamentīgi tiek īstenots Dailes teātra pamatpostulāts, kuŗā vienā lielumā apvienojas vienkāršība, skaidrība un kaislība. Cik aizrautīgi un sievišķīgi krāsaini ir Kantānes komiskie vai traģikomiskie raksturi, kā Rembēniete “Trīnes grēkos”, Anna “Atraitnēs” vai Letisa komēdijā “Letisa un mīlašķis”! Tai pašā laikā viņa mūs spēcīgi un iedvesmojoši uzrunā lomās, kuŗās visu izšķir tēlotājas personības vēriens, garīgā un emocionālā pieredze. Tādās kā operdīva Marija Kallasa izrādē “Meistarklase”, marķīze Mertreija “Bīstamoajos sakaros” vai Eke-

Ar Imantu Ziedoni kopā viņa bija 47 gadus...

Paldies, Ausma, par visu!

bijas majoriene iestudējumā “Gesta Berlings”.

Pēc divdesmit gadu pārtraukuma pērnā rudenī Ausma Kantāne atkal savā teātri stājas skatītāju priekšā, lai ciklā “Dailes kanons” kopā ar jaunāko kolēģi Ilzi Ņuzuli-Skrastiņu un komponistu Raimondu Paulu runātu sev tik tuvo Vizmas Belševicas dzeju, atminoties 1994. gadā iestudēto monoizrādi “Visi koki Dieva doti”. Tie bija aizkustinoši vakari gan Ausmai pašai, gan viņas skatītājiem.

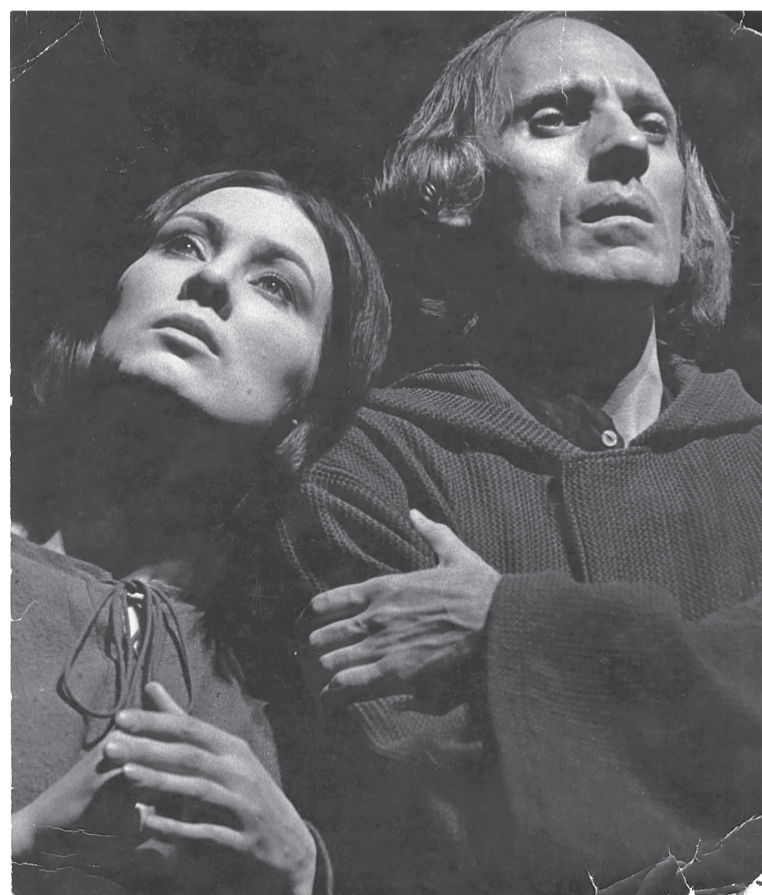
Viņas dzīves misija bija būt Mūzai. Laulībā ar dzejnieku Imantu Ziedoni būt gan iedvesmotājai, gan pavarda kūrējai, gan draugam un domubiedrei. Ilgus gadus dzīvojot blakus patiešām ģeniālam dzīvesbiedram, arvien plašāks pletās Ausmas garīgais apvārnis, pieauga nepieciešamība arvien mācīties, apgūt ko jaunu. Vēlāk līdztekus intensīvam radošam darbam viņa kļuva par fizisku balstu, par palīgu un neatsveramu līdzgaitnieci, kad dzejnieku bija piemeklējušas smagas veselības problēmas. Arī tas ir Ausmas Kantānes ieguldījums mūsu kultūras vēsturē. Pārvarot savu ego, kalpot mīlestībai, mājasmātes pienākumiem un dzīvesbiedra labsajūtas nodrošināšanai, lai visi latviski lasošie varētu priecāties par arvien jauniem Imanta Ziedoņa darbiem. Par divpadsmit dzejnieka Kopotu rakstu sējumiem milzu pateicība un atzinība pienākas arī Ausmai. Tas ir arī viņas mūža darbs.

Kantānes temperaments un pāri plūstošā enerģija aizveda līdz politikai, viņa savulaik ie-

saistījās Eināra Repšes dibinātajā partijā “Jaunais laiks” un tika ievēlēta Latvijas republikas 8. un 9. Saeimā. Nācās piedzīvot vilšanos, jo gadiem asinātā lietu un notikumu radošā uztvēre, tieksme paust savu attieksmi, konkrēti rīkoties nonāca krasā pretrunā ar rāmo un bieži vien arī divkosīgo politisko morāli un vēlamo rīcību. Taču šis nav domāts kā pērmetums, pievilties politikā taču ir tik cilvēciski saprotami! Daudz labāk Ausmai veicās pedagoģiskajā darbā, daloties zināšanās, kas iegūtas pašskološanās gaitā. Ar aizrautību un milzu labvēlību pret saviem audzēkņiem viņa deva apjēgu par sarežģīto personības tapšanas gaitu.

Kad Ausma Kantāne, uzstājoties publikas priekšā, lasīja Imanta Ziedoņa dzejoļus, priekšnesumā klausoties, fascinēja ne tikai deģsmē, ar kādu pasniegts teksts, bet arī tā simtprocentīgā izpaušmes patiesība. Neviens cits tik tuvu Ziedoņa dzejas domai nekad nav bijis! Savukārt tad, kad viņa runāja Raini, klausoties šķita – mēs augām par kādu sprīdi lielāki. Šo dzeju Ausma mācēja runāt tā, it kā vārdi rastos tieši tagad, viņas domās un prātā, līdz ar to dzejnieka rindas skanēja bezgala vienkārši. Bet tās trāpīja dziļi. Mēs varam būt laimīgi, ka esam pieredzējuši šos laimīgos dzejas atklāsmes mirkļus, tie uz visiem laikiem paliks mūsu atmiņā.

Paldies, Ausma, par visu! Arī par gaņajām un saistošajām pārrunām pēc teātru izrādēm, kas tika vērotas no skatītājas pozīcijām!

Ausma Kantāne – Agnese, Juris Strenga – Brands H. Ibsena poēmā “Brand”

Arī Latvijai ir jāpalīdz Eiropas Padomei

Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnese Ingrida Labucka intervijā Mārai Libekai

Eiropas Savienības Vispārējā tiesā nonāk arvien vairāk tādu lietu, kas saistītas ar Eiropas Savienības Padomes (Eiropadomes) uzliktajām sankcijām pret konkrētām personām, kas atbalsta Krievijas agresiju Ukrainā. Tostarp tiesā vērsušās arī augstas Ukrainas amatpersonas, kuŗas bija amatos pirms notikumiem Ukrainā 2014. gadā. Tostarp Ukrainas parlamenta atlaistais un vēlāk arī notiesātais bijušais valsts prezidents Viktors Janukovičs, kuŗš aizbēga uz Krieviju un iesniedza prasību tiesā atcelt viņam Eiropadomes uzliktās sankcijas. Kāds ir šīs lietas iznākums?

Eiropadome Janukovičam sankcijas piemēroja 2014. gada 5. martā. Tika iesaldēti viņa finanču līdzekļi Eiropas Savienības teritorijā.

Eiropadome reizi gadā pārskata sankcijās iekļauto sarakstus, lai pārliecinātos, vai joprojām pastāv juridisks pamats attiecīgo personu finanšu līdzekļu iesaldēšanai. Šim nolūkam tiesa sazinās ar valstu tiesībsargājošajām institūcijām, tostarp arī Ukrainas ģenerālprokuratūru. Uz iegūtās informācijas pamata katru gadu tiek pārapsūtināta atrašanās sankciju sarakstā.

Nemot vērā, ka pēdējos padesmit gados šādu lietu Vispārējā tiesā ir simtiem, ne tikai no Ukrainas, bet arī Krievijas, dažādām Afrikas valstīm, arī Sīrijas un citām valstīm, ir izstrādāta judikatūra un kritēriji, pēc kādiem tiesa vadās, vērtējot, cik pamatota ir personas atrašanās sarakstā.

Janukovičs iekļaušanu sankciju sarakstā ir apstrīdējis jau no sākta gala, norādot, ka tiekot pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību kriminālprocesā, kas notika Ukrainā. Eiropadomei, kas uzlika sankcijas, bija jāpierāda tiesai, ka tiek ievēroti Eiropas Savienības tiesību pamatprincipi, tostarp Janukoviča tiesības uz aizstāvību, ka viņa atrašanās sankciju sarakstā ir pamatota. Jāņem vērā, ka Ukrainas iedzīvotājiem pēdējie astoņi gadi ir bijuši smagi, turklāt Janukovičs neatradās Ukrainā, bet gan Krievijā, tāpēc tiesas process Ukrainā notika aizmuguriski. Šādā situācijā ir diezgan viegli manipulēt ar dažādiem pārkāpumiem procesā. Piemēram, ar to, ka nav veikta saziņa ar advokātiem vai tiesas pavēste izsūtīta uz kādu citu adresi.

Vispārējā tiesā Janukoviča lieta nāca klajā ar spriedumu 2022. gada 22. martā, un tiesas ieskatā viņa tiesības uz aizstāvību ir bijušas pārkāptas. Tiesa, vērtējot pirmstiesas izmeklēšanas procesuālās darbības, ir konstatējusi arī vēl citus pārkāpumus no Ukrainas tiesībsargājošo institūciju puses, un uz šī pamata tiesa ir anulējusi Janukoviča atrašanos sankciju sarakstā.

Nemot vērā to, ka Janukovičs algo ļoti spēcīgus advokātus no advokātu birojiem Londonā, kuri specializējas tieši sankciju lietās, viņa uzvara tiesā nepārsteidz. Iespējams, ka Eiropado-

mes juridiskais birojs lielā noslogojuma dēļ formālāk pieiet šiem jautājumiem, tāpēc ir sanācis tā, ka Eiropadome nav spējusi pierādīt, ka Janukoviča atrašanās sarakstā ir juridiski pamatota. Man tomēr šķiet, ka varēja gan sagatavot tādu aizstāvību, lai tiesai nebūtu pamata šaubīties, vai ir izdarīts viss, ko varēja izdarīt.

Vai Eiropadome ir zaudējusi arī citās bijušo Ukrainas amatpersonu lietās?

Aizvadītā gada 21. decembrī tiesa ir atcēlusi Eiropadomes lēmumu par ierobežojošiem pasākumiem arī pret bijušo Ukrainas ieņēmumu un nodevu ministru Oleksandru Klimenko. Šī lieta ir saistīta ar strīdu, kas attiecas uz sankcijām, kas vērstas pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām saistībā ar situāciju

mantošanu, lai panāktu nepamatotas priekšrocības sev vai trešajai personai, tādējādi radot zaudējumus Ukrainas publiskajiem līdzekļiem vai aktīviem.

Sankciju sarakstā iekļautie viens pēc otra sniedz prasības Vispārējā tiesā. Tā kā Eiropadome katru gadu šos sarakstus pārskata, tad tajos iekļautajiem ir dota iespēja katru gadu vērsties pret Eiropadomes lēmumiem.

Vai būs reāli iespējams, ka oligarhiem ar sankcijām apliktie un iesaldētie līdzekļi tiks novirzīti Ukrainai, lai varētu segt Krievijas armijas nodarītos zaudējumus?

Raugos uz to ļoti pozitīvi un uzskatu, ka visa šī runāšana par privātpašuma svētumu, ko patlaban Krievija stāsta savos propagandas kanālos, nav vērā ņe-

Klimenko lietas rāda, ka kādā brīdī tiesa, vērtējot kritērijus, kuŗi ņemti vērā, uzliekot sankcijas attiecīgajām personām, skatās, kā attīstās notikumi. Svarīgi ir rīkoties laikus, lai šos arestētos īpašumus nākotnē varētu izmantot kā atlīdzību Ukrainai par kaŗa laikā radītajiem zaudējumiem. Tas nav vienkārši, jo katrs gadījums ir individuāls. Jāatzīst, ka tas ir milzīgs un smags darba lauks. Valstīm, tajā skaitā arī Latvijai, ir jābūt ļoti sakārtotai likumdošanai, lai iesaldētos īpašumus varētu konfiscēt par labu Ukrainai.

Vispārējā tiesā prasību iesniedzis arī Krievijas valdības financētais televīzijas tīkls Russia today, jo uzskata, ka tā apturēšana Eiropā ir nelikumīga. Cik tālu ir šī lieta?

Foto: Karina Miezāja

Ukrainā pēc Kijivas Neatkarības laukumā notiekošo demonstrāciju apspiešanas 2014. gada februārī. Lai nostiprinātu un atbalstītu tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu Ukrainā, Eiropadome 2014. gada 3. martā vienotās koncentrēt ierobežojošus pasākumus uz līdzekļu iesaldēšanu un atgūšanu personām, kas identificētas kā atbildīgas par Ukrainas valsts līdzekļu nelikumīgu piesavināšanos, kā arī personām, kas atbildīgas par cilvēktiesību pārkāpumiem.

Arī šajā gadījumā tiesa konstatēja, ka Eiropadome pirms lēmuma pieņemšanas par sankciju uzlikšanu Klimenko nav pārbaudījusi, vai Ukrainas tiesībsargājošās iestādes procesos, uz kuŗiem tā pamatojas, ir ievērojamas prasītāja tiesības uz aizstāvību un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Pret Klimenko Ukrainā notiek kriminālprocess par dalību noziegumos saistībā ar Ukrainas valsts līdzekļu piesavināšanos un to nelikumīgu pārsūtīšanu ārpus Ukrainas, kā arī par amatpersonas dienesta stāvokļa ļaunprātīgu iz-

mama. To ir iespējams izdarīt, ja ir spēja politiski izšķirties kaŗa apstākļos. Neredzu, kāpēc šajā situācijā, kad viena valsts ir iebrukusi otrā valstī, mēs nedrīkstētu ar sankcijām apliktos un iesaldētos naudas līdzekļus novirzīt Ukrainai. Protams, ir jāizstrādā kritēriji, kā tas tiks darīts. Katra valsts pie šī jautājuma var strādāt individuāli, arī Eiropas Savienības institūcijām nav liegts atrast iespējami ātrāku risinājumu.

Tad jau nebūs nekāds brīnums, ka arī Kremļa "lakstīgala" Solovjovs un Putina "balss" Peskovs nāks uz ES Vispārējo tiesu? Nupat šajā tiesā sūdzību iesnieguši arī miljardieri Abramovičs un Avens.

Visticamāk, ka arī Solovjovs un Peskovs kādā brīdī iesniegs prasību par arestu atcelšanu saviem īpašumiem. Visticamāk, ka pirmajā gadā, kopš viņi ir iekļauti sankciju sarakstā, nekādu pārsteigumu nebūs, jo ES Ukrainas kaŗa jautājumā ir gana vienota. Taču jāņem vērā, ka ar šiem jautājumiem visu laiku ir ļoti rūpīgi jāstrādā, jo Janukoviča un

Tā ir samērā svaiga lieta – iesniegta tiesā šī gada 1. martā. *Russia today* ir vērsusies tiesā ar prasību pret Eiropadomi, jo tā ir noteikusi sankcijas. Prasības iesniedzējs uzskata, ka administratīvā procesa laikā, kad Eiropadome gatavoja lēmumu par sankcijām, sadarbībā ar Eiropadomi ir pārkāpti gan aizstāvības, gan sacīkstes principi. Tiek pieminēts arī tas, ka nav ievērota vārda un informācijas brīvība, darījumu darbības brīvība.

To, ka šī lieta ir ļoti svarīga, apliecina fakts, ka to skatīs 13 tiesneši, kas ir lielākais iespējams tiesnesis sastāvs. Turklāt jāņem vērā, ka tiesa iedziļināsies vārda un informācijas brīvības jautājumā, kas nav viennozīmīgs, jo pastāv dažādi viedokļi, kā tas tiek interpretēts.

Jebkuŗai dalībvalstij ir tiesības iestāties jebkuŗā Vispārējās tiesas procesā kā trešajai personai. Piemēram, Skandināvijas valstis vienmēr iestājas visās lietās, pat nosacīti nenozīmīgās, kas saistītas ar informācijas atklātību. Katru gadu Vispārējā tiesā ir pāris desmiti šādu lietu.

Es uzskatu, ka Latvijai ir aktīvi jāpalīdz Eiropadomei pret *Russia today*, jo mūsu valsts ļoti labi saprot Krievijas propagandas vēsti un zina, cik ļoti postoša un naida pilna tā ir tieši pēdējos gados.

Ne tikai Latvijai, bet arī pārējām Baltijas valstīm un Polijai būtu jāpalīdz Eiropadomei ar skaidrojumu, kāpēc *Russia today* ir sabiedrībai postoša. Paskatoties statistiski, šim kanalam auditorija nav milzīga, bet, aizbraucot uz ārvalstīm, gandrīz ikvienā viesnīcā *Russia today* ir visās televīzijas programmu paketēs, turklāt ne tikai krievu, bet arī angļu valodā. Rietumvalstīs bieži nesaprot, cik neatlaidīgi krieviski runājošie cilvēki, kas lielā skaitā dzīvo, piemēram, Berlīnē un citur, klausās un seko šiem Kremļa krievvalodīgajiem medijiem. Arī Luksemburgā ir vairākus tūkstošus liela krievu kopiena, un es labi zinu, ka viņiem ir satelītšķīvji, lai varētu skatīties Krievijas propagandas kanālus.

Tieslietu ministrijai, gatavojot šo lietu, vajadzētu tulkot fragmentus no *Russia today* kanāla raidījumiem un ar konkrētiem piemēriem rādīt, kā tur izpaužas naida runas. Ministrijai ir jāpalīdz Eiropadomei pierādīt šī medija postošo un naidīgo attieksmi pret demokrātiju un eiropēiskām vērtībām.

Kuŗa lieta jums ir bijusi vissarežģītākā?

Lielākā un sarežģītākā bija *Microsoft* lieta. Tiesa šai informācijas tehnoloģiju korporācijai uzlika pusmiljardu eiro lielu naudas sodu par konkurences likuma pārkāpšanu. Es nepārspilēšu, sakot, ka tā bija pirmā pasaules līmeņa lieta, interesanta prāva, lai saprastu, par ko cīnās lielie giganti. Tiesas zālē bija aicināta visa IT pasaule – gan tie, kas bija par *Microsoft*, gan tie, kas bija Eiropas Komisijas pusē, jo atbalstīja naudas soda uzlikšanu.

Jāņem vērā arī tas, ka dokumentācija, ar kuŗu strādājām, bija franču valodā. Tiesas sēdes gan notika angļu valodā.

Izskatot lietu, tika pieaicināts daudz ekspertu, jo konkurences lietas ir ļoti sarežģītas no pierādījumu iegūšanas viedokļa. Atsevišķās lietās spriedums veido par 500 un 600 lappuses.

Kāds ir jūsu viedoklis par politiku rīcību, lai varētu atbrīvoties no padomju okupantu pieminekļa Pārdaugavā Rīgā?

Tas, ka nolemts veidot darba grupu un lēmumu par pieminekļa demontāžu pieņemt līdz 15. novembrim, neliecina, ka ir liela vēlme tikt valē no šī padomju laika simbola. Kaŗa apstākļos jārikojas daudz operatīvāk – pieminekļi jānojauc tuvākajā laikā. Es ceru, ka tiesībsargājošās institūcijas pieminekļa demontāžas procesa uzraudzībai būs daudz labāk sagatavojušās nekā 9. un 10. maijā, kad bija manāms konkrētu sabiedrībai saprotamu scēnāriju trūkums un iekšlietu ministre atradās ārpus valsts. Lai novērstu provokācijas, atbildīgajām amatpersonām šādā situācijā ir jābūt 24 stundas uz vietas.

TĪNA
SIDORVIČA

Vai jau gatavojies šīs vasaras baltākajam 3x3 saietam? Tas notiks No 24. līdz 31. jūlijam Sēlijā, ainaviskajā Zasas muižā, kur šovasar notiks latviešu un latvisko tradīciju kopēju, zinātāju un draugu lielā tikšanās Latvijā! Jaunatklātā Sēlija un sirsniņā Zasa gaida tieši tevi – ar baltām domām uz baltiem darbiem!

3x3 saime pēc divu gadu pauzes šovasar satiksies mazāk zināmā, bet ne mazāk sirsniņajā un viesmīlīgajā Sēlijā, kas pēdējos gados zeļ, plaukst un arvien spožāk iemirdzas uz Latvijas kartes. Zasa atrodas teju krustcelēs starp Jēkabpili, Aknīsti, Līvāniem un Viesīti. Zasas ciems Jēkabpils novada Zasas pagastā izvietojies Zasas upītes krastos pie autoceļa 34 kilometrus no Jēkabpils un 164 – no Rīgas. Apdzīvotā vieta izveidojusies pie Zasas muižas centra, un nosaukums cēlies no tās īpašnieka 18. gadsimtā Heinricha fon Zasa.

Zasas 3x3 piedāvās veselu nedēļu iedvesmot tos, kuri latviskās dzīvesziņas, tradīcijas, valo-

Tiem, kas nonākuši Zasas 3x3, lai kaut ko darītu, baltie cimdi gan būs jānovelk un jāatloka piedurknes – sāksies lieli un mazi darbi. Kā ierasts, visu vecumu bērniem un jauniešiem būs piemēroti darāmie, gan pētīt dabu un apgūstot jaunas prasmes, gan piedaloties kustību, sportošanas, teātra, dziedāšanas, gleznošanas un mūzikas spēlēšanas ievirzēs.

Mazie darbosies pasaules iepazīšanā jau no trīs gadu vecuma – gan *Ievirzītē*, gan kāju cilāšanā, dejojot *Tūdaliņ, tagadiņ*. Jau lielākie **mācīsies virves vīt, teātri spēlēt un dosies dabā Vilku mācībā**.

Balto darbu rakstītāji varēs uzšūt tradicionālo tērpu savam bērnam, pagatavot savu īpašo smaržu no ēteriskajām eļļām vai darināt ādas apavus.

Un nepalaid garām arī baltalus darināšanas ievirzi, kas ne tikai iemācīs apgūt ko jaunu, bet arī palutinās garšas kārpiņas ar jaunām sajūtām. Kāpēc gan šovasar Zasā neapņemties pamēģināt to, ko nekad agrāk nesi darijis? Piemēram, slidēt ar baltu laivu Zasas muižas mierīgajos ūdeņos... Zasas 3x3 tam visam būs laika gana – sevis iepazīšanai ar jaunu lietu, paņēmieni, ideju palīdzību.

Raibajā nedēļas virpulī būs iespēja ne tikai darīt un mācīties, bet, protams, arī priecāties – pamosties ar smaidu un izkustēties; griezties tradicionālo deju ritmos, latvju danču soļos; dziedāt gan folkloras ievirzē, gan vakaros pie nīcēju galda; sajūst kopības sajūtu braucot ekskursijās pa jaunapgūtās Sēlijas zemes labākajiem maršrutiem, izmēģināt senlaiku sporta vai prāta spēles.

3x3 pasaulē būs arī iepazīšanās ar balto zirgu un gardu goda ēdienu pagatavošana. Ak, jā, būs arī balto šlakatu prieki – saieta norises vietā būs pieejama speciāla norādīta peldvieta!

Ik vakaru koncerti un kopā būšanas, tradicionālais pašizpaušmes vakars "Brīvais mikrofonis".

Zasas 3x3 saietu rīko Cekuļu ģimene – Ilze, Lauris, Ako Kārlis, Lote un Elza, kam palīdz baltie rūķi, palīgi no darba grupas – Bogustovu un Sidoroviču ģimenes, Juris Tomašūns, Astra Audra Dāboliņa un Lauma Treimane. Visi tiks izguldit ērtās guļvietās Zasas skolas telpās. Solām trīs reizes dienā paēdināt ar gardiem ēdieniem, kas gatavoti ar sēļu zemes sirsniņu. Lai top, un uz tikšanās!

Pilnu informāciju par saietā piedāvāto programmu aicinām skatīties www.3x3.lv un sekot: Facebook kontam: @Latvija3x3.

Gaidām jūs Zasā no 24. jūlija līdz 31. jūlijam 2022. gada vasarā! Jūs mīļi aicina Cekuļu ģimene.

LAIKA GRĀMATA PIEDĀVĀ

ATMIŅAS PAR ESLINGENU ERINNERUNGEN AN ESSLINGEN

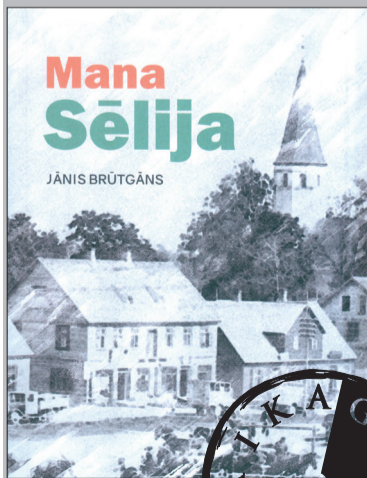
2017. gadā uz Eslingenas Dziesmu svētku 70. gadadienu nāca klajā grāmatiņa "Atmiņas par Eslingenu". Šogad, uz 75. gadadienu tā pārtulkota vāciski un tiks atvērta svētku pirmajā dienā, 16. jūnijā, Eslingenā. Interesenti to var iegādāties apgāda mājaslapā.

du ikdienā nedzird, tāpēc tieši šajā nedēļā ir jāpaspēj viss! Iedvesmoties domām par labāku nākotni palīdzēs sarunas par politiku, teātris, gleznošana un dziedāšana – tostarp, **baltā keramika** ar Andu un Ievu Svarānēm. Tāpat varēs dziedāt **baltas sēliskās dziesmas** ar Ivetu Tāli un doties Zasas muižkungiem pa pēdām ar Endiju Urbāni.

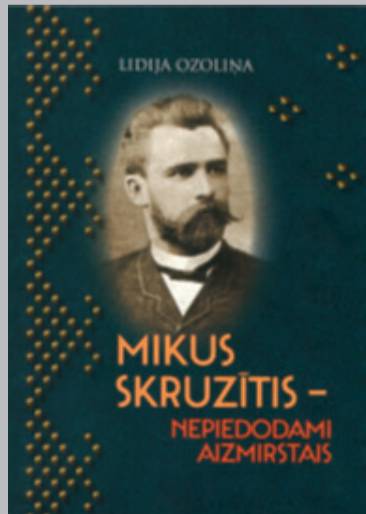
Sievas varēs meklēt **sievīškā spēka avotos** kopā ar Inesi Krūmiņu, kamēr vīri – kopā ar Jāni Ati Krūmiņu – vērsies **vīra spēka avotos**. Kas un kādi tie bijuši vēstures laika griežos, kādi tie ir mūsdienās? Savukārt pie Līgas Rupertes un Māras Tupeses Ģimeņu seminārā gan ļaudis ar ģimenes dzīves pieredzi, gan pavisam bez tās, varēs iedvesmoties no citu pieredzes, lai uzlabotu savu un saprastu tuvāko līdzcilvēku dzīvi ģimenē.

WWW.LAIKAGRAMATA.LV

Jānis Brūtgāns. MANA SĒLIJA

Grāmatas autors Dr. med. vet. Jānis Brūtgāns dzimis Sēlijā un dzimtā novada vēsturi, kultūru, dižos novadniekus Veltu Tomu un Jāni Jaunsudrabiņu godājis visu mūžu. Autors, stāstot savas bērniības atmiņas, uzzīmē bagātīgu un autentisku Sēlijas dzīves ainu aizv. gs. 30. – 60. gados

Lidija Ozoliņa. MIKUS SKRUZĪTIS – NEPIEDODAMI AIZMIRSTAIS

Grāmata ir par dižo Sēlijas dēlu, spožu, bet piemirstu jaunlatvieti Miku Skruzīti un viņa laikabiedriem. Mikus Skruzīša darbs "Sēli, Kurzemes augšgala senči" ir pirmais un augsti novērtētais pētījums par Sēliju un tās ļaudīm. Viņa dzīve un sabiedriskā rosība jau 19.gs. vidū pieteica sēļu zemi kā novadu ar senu un bagātīgu kultūru, savām tradīcijām un tiesībām uz savu identitāti.

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

JĀNIS KRĒSLIŅŠ

Viena nedēļas nogale Jāņa Krēšliņa dzīvē

Moto. Jautā Hekatei; viņa joprojām stāv tavu meklējumu krustceļos; viņa arī klist starp drupām un kapiem. Varbūt viņa apgaismos ar savām abām lāpām ceļu, ko tu meklē starp savu pagātni un nākotni. (Moriss Drions "Zeva atmiņās")

1965. gada 30. janvārī sestdienas vakarā Ņudžersijas latviešu biedrība savā jaunajā namā Priedainē, netālu no Leikvudas, rīkoja rakstnieku vakaru. Vakara organizētāja dzejniece Rita Gāle, aicinot piedalīties, lūdza, lai programmas dalībnieki bez saviem darbiem nolasītu arī īsereātus par citiem pašu izvēlētiem rakstniekiem. Izvēlējos Ēriku Adamsonu – vēlēdamies cildināt vairāk nekā tā dzejas spožo un eleganto virspusi rakstnieka valodas meistarību un beigu posma darbu apskaidrotas rezignācijas pilno vienkāršību.

Pulksten divos pēcpusdienā atstāju savu piektā stāva dzīvokli, kas ir pusceļā starp Bronksas botanisko dārzu un Kortlanda parku, un ar Independenta pazemja D vilcienu devos uz Ņujorkas centrālo autobusu pietātni, lai no turienes ceļotu tālāk uz Ņudžersiju. Brauciens netīrā pazemja ekspresī ir ikdienišķs rituāls, ja arī šaušalīgs. Pēc piecdesmit minūtēm, piecpadsmit pietātnēm un pārsēšanās no ekspresa uz lēnvilcienu Kolumba laukumā nonācu Manhatenas centrālā autobusa ostā pie 41. ielas un 8. avenijas. Tur satiku Sigurdu Vidzirksti, vienīgo absolūto latviešu gleznotāju, kas glezno tieši kā Vidzirkste un kas bija tērpies savā jaunā, gandrīz latviskā 245 dolāru aitādas kažokā. Pēc biļešu nopirkšanas abi kopā sameklējām savu Ņudžersijas autobusu auto ostas augšējā stāvā, kur uzbraucām ar slidošām kāpnēm. Cilvēku plūšana šai lielajā satiksmes centrā atgādināja skudru izdarības ar koku izvandītā pūznī. Ceturksni pāri trīsietiem startējām labirintiskam braucienam: vispirms garām Svētā Rafaēļa baznīcai un Elles ķēķim, kur dzīvo gleznotājs Fridrihs Milts un kur kādreiz piemājoja dzejnieks Linards Tauns, kas par Ņujorku teicis: "Man pieder lielas platības šai pilsētā" un kas Svētā Rafaēļa baznīcu savos darbos dēvēja par Svētā Franciska katedrāli. Tād nonirām pazemē – tunelī zem Hudzonas. Pēc īsa brauciena neonīgi spokinājam tunelī, kurā intensīvi jutām benzīna garaiņus, nonācām Džersijas pusē. Mūsu acu priekšā otrā pusē Hudzonai uz brīdi atplaisnījās viss Manhatenas ārprātīgais profils ar debesskrāpjiem un lieliem okeana tvaikoņiem priekšplānā. Auto degvielu sadegšanas procesā radīto gažu pilnajā gaisā turpinājām braukt pa betona maģistrāli un pirmo konkrēto ceļa mērķi garām Ņujorkas nomaļu purvu ziemas vējos lauzītām niedrēm un okeana

paisuma un bēguma dzītiem Hakensakas un Pasaikas upju un to pieteku un atteku ūdeņiem. Pēc četrdesmit minūtēm un runām par franču filmaktrisi Žannu Moro un Štokhausena Džadsona zālē aranžēto notikumu ar dažādām skaņām un nepilnīgi apgērbtām spāniskām daiļavām, mērkaķiem un Gincburga bezjēdzīgo rečitāciju pametām autobusu pie Ridžvūda avēnijas Glenridžā. Tur mūs sagaidīja dzejnieka Gunāra Saliņa sieva ar 1963. gada Dadžu, lai aizvestu mūs uz savu namu Baldvīna ielā. Laiks bija auksts, debesis skaidras. Dienu iepriekš vēl slapjie sniegi bija kļuvuši ledaini,

pie nevižīgā Ludviķa (*Sloppy Louis*) strēbt bujabesi (pēdējais gads – un progress nojauks arī šo restorānu), kā pirkām ostmaļas vīnirgotāja pagrabā vēso gardo *Puilly Fuisse*, ko piedzert klāt virumam, kā ēdām gliemežus, dažādas zivis, kā ar stangām, zupai šlakstot, kniebām sarkanās vēžu kājas, kā vēlāk devāmies pie Rolanda Kaņepa uz tā antikvāro darbnīcu 76. ielā ar Grēza apgleznotām tabakas dozēm, 200 gadus veco Tukuma segu, puķaino Meisenes porcelāna kakaos kannu ar koka rokturi, kā Lābāns stāstīja par jaunajiem igauņu rakstniekiem Igaunijā un rietumu pasaulē, par savu

šņabis. Kūka palika neapēsta, jo atkal sēdāmies mašīnās, lai laikus nokļūtu Priedainē. Ceļojumu turpinot vedēji bij Ansis un Ilmārs. Atkal runas: par rakstnieku Gunti Zariņu, tā pretrunīgumu, nelaimīgo žultainā Sarta dievināšanu, antikrietietību, pašnāvnieka motīvu tā darbos, labajām, pret sevi godīgajām visu atkailinošām lappusēm viņa grāmatās, privātnelaimēm, pasākumu uzsākšanu, kam viņš temperamentāli nepiemērots, nelaimīgo Aigara interviju ar Gunti, kas bija ievietota *Laikā*; runas arī par tā sievas Monikas Latvijas braucieni, kā tā to aprakstījusi *Tiltā*, kā Pelēcis to ievadījis,

tēvu paaudzi, dīvaino kašķa kāri, kas atkal bij sevišķi izpaudusies satīrai veltītā 50. numurā; jautājām, vai "Jaunā Gaita", par spīti daudziem izciliem līdzstrādniekiem, savā konsekvētā politiskā nosliecē tomēr neatspoguļo tikai pāris ļoti izolētu, bet mērķtiecīgu cilvēku uzskatus, kas funkcionē ar panākumiem galvenokārt pateicoties citu trimdas žurnālu archaiskā rakstura dēļ. Pieminējām arī *Laika* redaktoru, spītīgo celmu lauzēju, kas ļoti sekmīgi vadot savu laikrakstu, tomēr jūtas kā lidumnieks lauku sētā, kas sen vairs nav lidums. Viņš visu grib redzēt un veidot tikai pēc sava vaiga un līdzības. Jautājām, kas notiktu un vai tas vispār iespējams, ja viņš dāvātu uzticības arī svešumā zināmus standartus ieguvušiem spējīgiem rakstniekiem, kuriem, daļēji pašu stūrgalvības pēc, ir tikpat kā zudusi iespēja publicēties. Pieminējām arī mirušos draugus, tālos paziņas, tuvos draugus, kas bij tuvāki tālumā, poētisko baletīņu sacerētāju Mudīti Austrīņu Sanfrancisko. (*Lēnā dejā, stabuļu ritmos pāri pakalniem gar ezeru šūpodamies, vijas inki, rozētos, sarkanos, oranžos svārkos, rakstītām cepurēm galvās, ezeļiem zvaigžņotos deķos pavadās.*). Bet meži pašķīrās, ledainie sniegi auto prožektoru gaismā mirdzēja, mēnesnīcā spīguļoja deju laukums, kur Jāņos dejo simtiem pāru, un bijām klāt Priedainē. Ejoj uz jauno mamu, priecājamies par intensīvo un dzidro kā skanīgo zvaigžņoto debesi. Gaišais nams mūs sagaidīja ar patīkamu mājīgumu, siltumu. Brīdi pasēdējām pie pietāklā, tad arī devāmies zālē, kur jau bija pulcējušies vakara viesi. Programmu atklāja Ņudžersijas latviešu biedrības priekšnieks, pāris ievadvārdus teica Rita Gāle, tad pienāca mana kārtā. Pieminot Ēriku Adamsonu, nolasīju četrus tā dzejoļus un fragmentu no "Latviskā šarma". Gunars Saliņš runāja par Aleksandru Čaku, kā tas ievēdīs pilsētu latviešu dzejā, kā tas dzejojis (*Pušu. Beigas. Rīts. Viens ar milzīgu pildspalvu sūc no debesīm nakts melno tušu*). Rita Gāle pieminēja Aina Zemdegu. (*Bet šai dienai stikla viltīgais tvirtums, slidenais trauslums, tā jāņem tāda, kādu var dabūt*). Viktors Neimanis lasīja piezīmes par Olafu Stumbru. (*Un es pagriežos uz sāniem un skatos, kā skudra šūpojas smilgas galā virs mana deguna*). Vakara otrā daļā cēlām priekšā savus darbus. Vienīgi Aina Kraujiete daļi sēdēja, kā parasti tā mūs iepriecēja tikai ar savu klātieni, jo viņas darbus nolasīja tās vīrs. (*Starp krūtīm mēļu ēnu kā skūpstu ļāvusi, tā noskatās manā dzīvē*).

(Turpinājums sekos)

No grāmatas "Pašportreti",
sast. Teodors Zeltiņš.
Grāmatu draugs, 1965

Krēšliņu ģimene. Māra, Jānis Sr., Jānis Jr., māte Skaidrīte (Celma) Krēšliņa, Zuze. 60. gadi Ņujorkā // Foto: Krēšliņu dzimtas arhīvs

klinšaini, bet gaiss tīrs, tīkams – varēja elpot un just, kā ieelpotais gaiss aizplūda līdzkāju nagiem. Kā mūsu vedējas vīrs teicis:

Viegli bij elpot – tā kā caur čaulu. Sajuta viņš savu mugurkaulu.

Saliņa namā dārzu vidū saseicināšanās ar Jautrītes māti Koša kundzi, Gunāru un tā bērniem – Lailu, lāri, krustmeitu Lalitu, kas bija tikko pārnākuši no latviešu skolas. Pārrunājām īsumā pēdējās nedēļās piedzīvoto, pieredzēto. Pieminējām Teodora Zeltiņa gatavoto konfesija krājumu, minējām tā varbūtējo virsrakstu – labs šķita saliņa minēts Anša Uibo ieteikums "Tedomību spoguļi." Runājām par igauņu dzejnieka Ilmāra Lābāna neseno viesošanu Ņujorkā, kā tas ieradās Vidzirkstes ledainā darbnīcā, bijušā kuģu krāvēju arodbiedrības mītnē, kā tas, runājot ar neparastu, gandrīz nežēlīgu intensitāti, mēģināja izprast Vidzirkstes gleznotos punktātos ornamentus, ritmu variācijas, kas turpinās negleznas telpā pēc matemātiskiem un metafisiskiem likumiem, kā braucām uz Fultona ielas zivju tirgu

daļēji latvisko izcelsmi, bibelisko vārdu, Rīgas radiem, Tallinas rēveliskumu, Rēveles talliniskumu, dzīvi abos Baltijas jūras krastos – viņš no Stokholmas – sakariem ar franču un vācu šodienas literātiem, par Paulu Sedanu un tā dzeju krājumu "Die Niemandrose" (*Menschenlocke, wirst nicht grau. Leere Mandel, Königsblau.*), kā vērojām Kaņepa simboliskās gleznas ar rafinētām kompozīcijām un formu rotaļām, kā spriedām, ka viņam vajadzētu rast savai glezniecībai papildus mītisku pamatu, lai tā virtuozitāte par jaunu atraisītos, lai tā erotiskie motīvi paši sevi neiznīcinātu.

Bet Jautrīte skubināja – vēl "miles to go before we sleep" – bija jādodas tālāk, mūs gaidīja Rita Gāle. Atkal sasēdāmies Saliņu Dadžā un Jautrīte aizveda mūs uz nākamo pieturas punktu, kur mūs savā ziņā pārņēma Rita ar savu vīru Ansi Uibo. Mūs jau gaidīja Aina Kraujiete ar Viktoru Neimani, vēlāk ieradās arī Baiba Bičole ar tēvu un vīru, gleznotāju Ilmāru Rumpēteri. Pusdienās cepetis ar kartupeļiem, salāti krējuma, balts, vēss

nonievādot kristietību un trimdošanās, kā Monika aprakstījusi savas izjūtas, apmeklējot vietas, kur pavadīta bērnība, kā tā trimdas latviešiem grib iedvest kaut kādu kolektīvu vainas apziņu, kā tā nav spējusi Ojāram Vācietim nekā prātīga pateikt. Bet laikam viņa zinājusi, ka, ja grib no "kultūras apmaiņas" kādus labumus gūt, tad ir jākritizē mūsu dzīve rietumos – kas, kā visas dzīves, nav perfekta, jādarina vispārinājumi un, pieminot sīkas nebūšanas padomju iekārtā, jānoklusē tās lielās ēnas puses un upuri, ko prasījusi nežēlīga ideoloģija, arī no tās aizstāvju pulka, un ne jau nejaušas sociālās likumības pārkāpuma vai personības kulta radīto kļūdu dēļ vien. Būtu jauki, ja "kultūras apmaiņā", ja tāda vispār iespējama, ar Latvijas jauno audzi iesaistītos cilvēki, kam vairāk pašapziņas un ne mazākās vainas apziņas turienes oficiālo pārstāvju priekšā. Runājām arī par *Jauno Gaitu*, tās nopelniem daudz jauno autoru rosināšanā, vārda brīvības sludināšanu, bet neievērošanu, pārspīlēti kritisko un emocionālo nostāju pret

CITUR IZLASĪTS

Atbildēt arī par to, ko nedari...

Pazīstamais uzņēmējs Uldis Pilēns nodibinājis biedrību "Apvienotais Latvijas saraksts", kurā kopā ar Zaļo partiju, Latvijas Reģionu apvienību un Liepājas partiju politikā tiksot ievirzīti bezpartijiski profesionāļi no dažādām nozarēm. Jaunais saraksts ir atvērts, gaida citu politisko spēku pieteikumus, lai kopā startētu 14. Saeimas vēlēšanās. Par to kāds ir Pilēna redzējums par notiekošo valstī un ko, viņaprāt, vajadzētu mainīt Latvijas politikā, viņš stāsta *Latvijas Avīzes* žurnālistam Egilam Līcītim. Atbildot uz jautājumu, kad mudinājies iesaistīties politikā tieši tagad, uzņēmējs atbild:

"Vienā vārdā atbildot – karš. Ir diezgan sašaurināts spriedums par politiku – ja neesi partiju sarakstos, ja nebalotēji uz Saeimu, tad neesi politikā. Tā nav. Visa uzņēmējdarbības vide saistīta ar politiku valstīs, kur šo vidi realizējam. Politika ir daudz kompleksāka nekā vēlēšanas vai personālijas. No tāda viedokļa skatot, Uldis Pilēns visu savu apzinīgo dzīvi bijis politikā – jau no studiju laika.

Taču pagrieziena, kas notika 24. februārī, lika pārskatīt savu līdzdalības aktivitāti un pozicionēties no viedokļa pautēja, kas ar teikto bagātina vai izraisa pretēju reakciju, it kā trešās personas skatpunkta, uz citu skatpunktu. Pirms 24. februāra, rau-

goties uz bilanci, ko vājā koalīcija nodrošinājusi, pūloties tikt galā ar pandēmijas risinājumiem, kas nav milzīga krīze, nav nekas pārdabisks un neuzveicams, ir skaidrs, ka šobrīd Krievijas izraisītais karš Ukrainā pārsteigs mūs pilnīgi nesagatavotus. Gan iekšpolitiski, gan ārpolitiski. Esam Baltijas vājākais posms visādos jautājumos. Un esam NATO valstu ārējā Austrumu flangā. Būt par vājāko posmu ekonomikā, sociālajos procesos, sabiedrības noskaņojumā un attieksmē pret Ukrainu nozīmē būt ievainojamākai vietai. Militārā terminoloģijā – uzbrukums vienmēr nāk vājākajās vietās. Un, ja tādi

esam, tad jāreķinās ar Putina visu resursu izmantošanu šajā NATO ārējā flanga posmā.

Otrs punkts – menedžmenta kvalitāte ne tikai valdības, bet visa valsts sektora līmenī ir viena no visvājākajām pozīcijām visu laiku. Pienākusi nopietna krīze, kuŗu būs jāpārvar, un, ja nemainās situācija ar krīzes menedžmenta savlaicīgu, kvalitatīvu formēšanu, var nonākt neapskaužamā stāvoklī. To redzu Ukrainas variantā. Tev nāk palīgā, ja pats esi spējīgs mobilizēties un aizstāvēties. Tur neder gaŗas runas ar plašiem izklāstiem – krīzē jāmobilizējas, darot visu iespējamo savu spēku robežās un pāri

tiem.

Kas mani dara baŗīgu? Kaŗam sākoties, kā daudziem, arī man bija nedēļu ilgs apjukums. Līdz šim Eiropā būvētās attiecības ar Krieviju, arī Latvijā daudzās biznesa saiknes, mūsu izpratne par esošo politiku starp Austrumiem un Rietumiem, uzturēšanās atļauju politika, kas transformējās ekonomiski ne pārāk labvēlīgā virzienā, – šajā emocionālajā nedēļā man lika vērsties videouzrunā pie maniem darbiniekiem ar skaidrām definīcijām. Par Eiropas un neatkarīgas valsts pašprietiekamas pastāvēšanas vērtībām, nostājoties stabili Ukrainas pusē. (..)

Mana paaudze nebija domājusi, ka būs jāpiedzīvo karš, kādu piedzīvojuši mūsu vecāki, vecvecāki, vismaz ar kaŗa ēnu blakus kaimiņos. Mums ir ko zaudēt. Esmu 35 gadus dzīvojis Padomju Savienības telpā. Zinu, ko nozīmē imperiskās ambīcijas gan tālaika PSRS, gan šībrīža Krievijas izpausmēs. Zinu, kāda ir mūsu nācijas vieta imperisko lietu kārtībā. Otrā ešelona, apkalpošanas sektorā pie uzturēšanās atļauju saņēmējiem.

Tad nevar palikt malā. Moljēram ir skaists teiciens – ka atbildi ne vien par lietām, ko dari, bet arī tām, ko nedari. Mana dzīves pieredze un pārlicība liek domāt, ka ir jau slikti un var būt vēl sliktāk, tāpēc nevar palikt pie lietām, ko daru uzņēmējdarbībā, eksportā. Jāmēģina paveikt vairāk, lai tuvojošos krīzi sagaidītu ar spēcīgāku krīzes menedžmentu, lai stratēģiski svarīgos Latvijas tautsaimniecības posteņos ir stratēģiski spējīgākie, taktiski gudrākie, stresa izturīgākie mūsu cilvēki. Lai partiju rezervistu soliņu īsuma dēļ

amatos neieklātu otrās, trešās šķiras vadītāji bez pieredzes un zināšanām. Tāpēc man bija vēlēšanās aicināt partijas izskatīt iespēju apkopot spēkus.

Esam aizgājuši sadrumstalotībā, demokrātiju degradējošā sīkpartiju procesā. Koālicija, kas sastāvēja no pieciem spēkiem, pat ja tur bija cilvēki, ar kuŗiem labprāt aprunājos, tomēr kā konstrukcija ir nederīga krīzei. Vajadzīgi apvienoti spēki, kas kopā spētu uzrunāt ap 30% vēlētāju. Ar programmu, kas sabalansē reģionus ar galvaspilsētu, laukus ar pilsētām, darba devējus ar ņēmējiem.

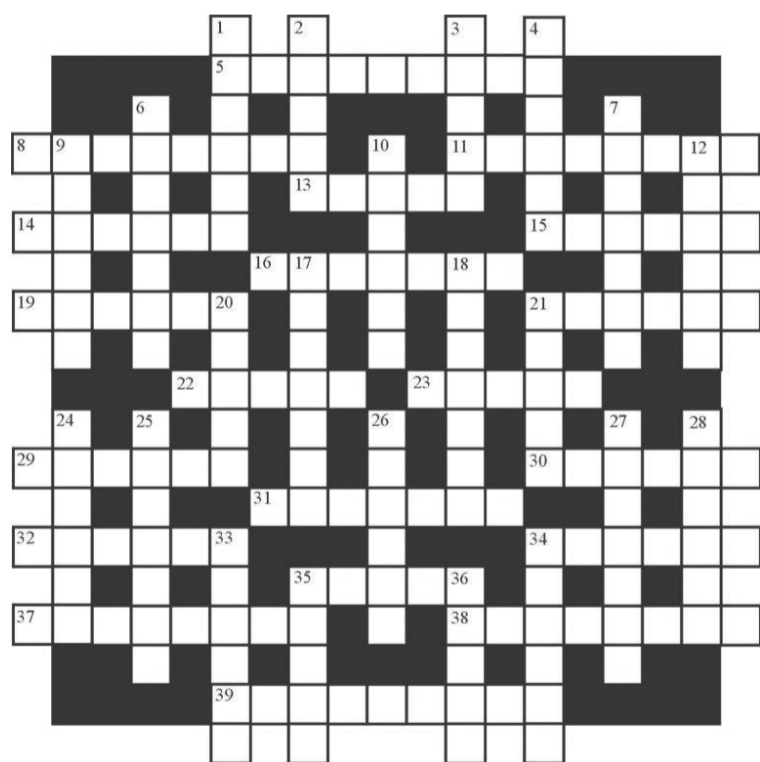
Vēlēšanu saraksts ir atvērts, procesā uz pievienošanas ir gan personības, gan partijas, gan organizācijas. Paralleli veidojam biedrību bezpartijiskajiem vai tiem, kas nav mierā ar vadību līdzšinējās partijās, un meklē veidu, kā sekmīgāk piedalīties politikā. Vienīgais noteikums ir, ka viņi ir profesionāļi, ar labu reputāciju un skaidru nostāju Ukrainas pusē, un viņi tiks laipni gaidīti biedrībā "Latvijas Apvienotais saraksts". Mērķis ir pievienot bezpartijiskos valsts likteņa veidošanā Eiropai grūtajā laikā."

Atbildot uz jautājumu, vai pats nebalotēsies uz Saeimu, U. Pilēns atbild:

"Pilnīgi droši – nē. Likumdošanas darbs ir specifisks un prasa daudz vairāk juridiski sagatavotus cilvēkus, protams, ar plašu konteksta izpratni. Es nāku no uzņēmējdarbības vides ar lielu atbildību par uzņēmumu grupu, kam arī krīzē jāuztur Latvijas eksportspēja, vēl vairāk jāpiedalās tās attīstībā. Šie uzdevumi nav savietojami ar deputāta darbu."

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

augš. 7. Dubultsienu trauks. 9. Viegla, segta, augiem apaudzēta būve dārzā, parkā. 10. Ārēju faktoru izraisīts organisma audu vai organu bojājums. 12. Vīrsma, uz kuru projicē attēlus. 17. Kaitīgi kukaiņi. 18. Iespaidis. 20. Seni priekšteči. 21. Aiviekstes pieteika. 24. Tonizējošs dzēriens. 25. Ortopēdiska ierīce mugurkaula noturēšanai noteiktā stāvoklī vai tā deformācijas samazināšanai. 26. Izmantot. 27. Dzeramais trauks (novec. vārds). 28. Kurpnieka darbarīks. 33. Silķveidīgo kārtas zivs. 34. Šķīrošana. 35. Jūrmalas pilsētas daļa. 36. Dažu augļu vidus ar sēklotni.

Krustvārdu mīklas (Nr.21) atrisinājums.

Līmeniski. 6. Aorta. 7. Kaperi. 8. Lupīna. 10. Limfa. 11. Karamele. 12. Negatavi. 13. Pelavas. 16. Starts. 19. Rausis. 22. Raudene. 23. Lūcija. 24. Saites. 25. Granīts. 26. Melisa. 28. Lampas. 30. Austere. 35. Pacients. 37. Trapeces. 38. Vesta. 39. Stirna. 40. Ļaunas. 41. Rieva.

Stateniski. 1. Cepums. 2. Gailene. 3. Krēms. 4. Palanga. 5. Trīsas. 7. Karūsa. 9. Avanss. 14. Launags. 15. Viesīte. 17. Trūce. 18. Tūjas. 20. Amata. 21. Ideja. 27. Laucis. 29. Plicis. 31. Uzsvars. 32. Rotaļas. 33. Teniss. 34. Apinis. 36. «Astes».

Līmeniski. 5. Seleriju dzimtas dārzeni. 8. Liedags. 11. Garneles. 13. Asinsrites organs. 14. Aplveida metalla rotājums. 15. Vīrieša vārds (*decembrī*). 16. Žubiņu dzimtas neliels, dzeltenbrūns meža dziedātājputns. 19. Ezers Vidzemē. 21. Nervu šūnas izaugums, kas nervu impulsu novada no šūnas uz izpildorgāniem. 22. Dzīvībai bīstamas vielas. 23. Iet pa pēdām. 29. Jūr-

malas pilsētas daļa. 30. Šķidrie audi. 31. Garšviela. 32. Ciemiņš. 34. Monētas priekšpuse. 35. Mīlestības dievs romiešu mitoloģijā. 37. Gleznniecības tehnika. 38. Eglu meži. 39. Čemurziežu dzimtas garšaugs.

Stateniski. 1. Ūdens gars Vēdu mitoloģijā. 2. Asteru dzimtas lakstaugi (*nezāles*). 3. Liels dekoratīvs dārzs. 4. Mērcaurulīte. 6. Gundegu dzimtas ārstniecības

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
Konta nr.: LV80UNLA0050016243516
ar piezīmi "BL abon" un norādot vārdu,
uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,
tāl.: +371 67326761 vai +371 29439423

Jubilāre Lūcijas Garūta – mīlas dziesmu un lūgšanu meistare

(Turpināts no 2. lpp.)

It kā meitene bērībā mēģinājusi lidot, nolēkusi no galda un sāpīgi sasitusi – varbūt kupris radies šīs traumas rezultātā... Skolas laikā Garūta atbrīvota no vingrošanas nodarbībām, to laikā viņa drikstēja spēlēt klavieres. Taču Lūcija bija viena no pirmajām sievietēm, kuŗa Latvijā iemācījās vadīt automašīnu, viņa pat iegādājusies auto, bijusi arī aizrautīga burātāja, ar mazu privātjachtu vasarās dodoties garos izbraucienos.

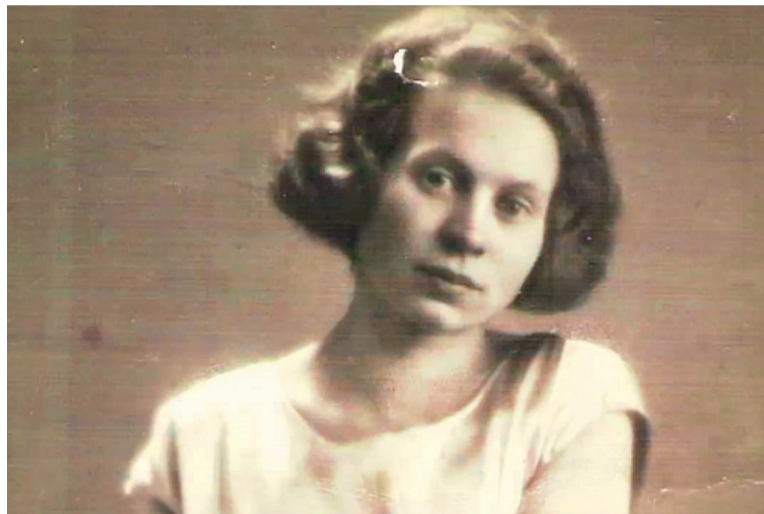
Tā arī palikusi neprecējusies, Lūcīte pašizlīdzīgi nodevās darbam. Garūta bijusi Latvijas mūzikas veicināšanas biedrības valdes un kameras locekle. Saņēmusi Latvijas Kultūras fonda balvu par variācijām “Manā dzimtenē” simfoniskajam orķestrim un “Variācijām par latviešu tautasdziesmu Karavīri bēdājās” klavierēm, kā arī godalgu par “Meditāciju” simfoniskajam orķestrim. Trīsdesmitajos, strādājot Rīgas tautas konservatorijā, paralēli viņa kopā ar Latvijas redzamākajiem mūziķiem kā pavadītāja un soliste līdz pat piecdesmitajiem gadiem uzstājās daudzos koncertos uz Rīgas un provinces skatuvēm. To programā bija arī viņas klavierdarbi un solodziesmas.

Lūcija Garūta sacerējusi kā nelielus skaņdarbus, tā apjomīgas oratorijas, bet visatklātāk savu dvēseles romantisko pusi atklājusi solodziesmās, kopā ap simtu, un pusei no tām ir viņas pašas vārdi. Par vienu no komponistes mūzikas draugiem noteikti varētu saukt dziedātāju Marisu Vētru, kuŗam veltīta 1926. gada sacerētā dziesma “Draugs” ar pašas komponistes vārdiem. Viņa ļoti apbrīnoja arī izcilā dziedātāja Jāņa Zābera balsi, īpaši viņam sacerot vairākas solodziesmas. Un mūzikālā sadarbībā balstīta bija arī viņas mūža draudzība ar neatkārtojamo dziedātāju Mildu Brechmani-Štengeli, ar kuŗu kopā koncertos apceļoja visa Latvija. Koncertiem abas gatavojušās pedantiski, pie šuvējām analizējot katru tēpa detaļu, piemēklējot kleitu krāsai atbilstošas kurpes utt.

Ne tikai mīlas jūtas deva iedvesmu komponistes darbam, bet arī cilvēces sapnis par lidošanu. Kad divi franču lidoņi – Nešners un Koli lidojumā no Eiropas uz Ameriku īsi pirms mērķa sasniegšanas gāja bojā, Lūcija Garūta sacerēja dziesmu – vēstījumu “Nākotnes cilvēks”, kuŗa koncertā izskanēja 1931. gadā. Tā kļuva par izejas punktu operai “Sidrabotais putns” (1938) par drosmīgu jaunu zinātnieku, kuŗš pasaulei grib dāvēt pirmo zvaigzņu kuģi pasaulē. Taču tās pirmiestudējums nenotika, un tika atcelts pat divreiz: pirmoreiz 1938./39. gadā, par iemeslu minot faktu, ka operā attēlots strādnieku streiks; otroreiz – 1960. gadu sākumā, kad iemesls tā arī netika darīts zināms.

Labāk veicās kantātei “Viņš

lido” korim, soprānam un simfoniskajam orķestrim, kas veltīta pirmā kosmonauta Jurijs Gagarina lidojumam 1961. gada 12. aprīlī. Par godu pirmajai sievietei kosmosā – Valentīnai Tereškovai tapa dziesma “Kaija brīnišķā”. Jūsmodama par cilvēces prāta sasniegumiem, Lūcija Garūta bija visai tāla no politiskās elites, nevienai no varām tā arī nekļūdama par *galma komponisti*. Reizumis viņa darbos rā-

dāja ideālizētu cilvēku, cīnītāju par savu nākotni, par labāku pasauli, vienlaikus jūsmodama par dabas un attiecību daili. Savus humānos ideālus Garūta apliecināja arī 1967. gadā uzvestajā oratorijā “Dzīvā kvēle” ar Raiņa dzejoļiem no krājuma “Tie, kas neaizmirst” – tas bija majestātisks, piecdalīgs simfonisks darbs korim un solistiem, viņas piemiņas velte saules un brīves dziesminiekam. Kopš 40. gadu beigām likusi punktu savai koncertmeistares darbībai, Garūta ar sirdi un dvēseli nodevās pedagoģiskajam darbam – pasniedza teorētiskos priekšmetus un kompozīciju.

Komponiste ar gandarījumu ziedojās savai mūzikālajai sūtībai, vēl dzīves pēdējos gados sarakstot: “Vasarā es strādāju ar sevišķu prieku, sežu pie savas puldītes – ir ražīgākas, vērtīgākas dienas, dažreiz padaru mazāk. Daudz strādāju konservatorijai, gribu uzrakstīt lekcijas,” viens no viņas iemīļotākajiem priekšmetiem bijis tieši polifonija – mācība par daudz balsību, pētot skaņdarba attīstības līnijas, mūzikas dziļumus. Garūta sarakstījusi harmonijas mācību grāmatu, un tās matēmatiskais racionālisms bija pretstats komponistes mūzikas atkailinātajai, romantiskajai stīgai.

Pacietības un mīlestības pret jauno paaudzi komponistei nekad netrūka, viņai ļoti patīcis strādāt ar bērniem un jauniešiem, kas, iespējams, kompensēja privātās dzīves ierobežotību, nereti nodarbojās ar studentiem notika pašas dzīvokli. Lūcija gan nekad nav bijusi vienuļa, vienmēr atradusies piederīgo sabiedrībā, faktiski dzīvojot kopā ar jaunākās māsas Ernas ģimeni, kuŗa uzņēmās saimnieciskās rūpes. Vasaras tika vadītas Jūrmalā, Garūtu valdzināja apvāršņa plašums, kalni, mākoņi, jūra, ne

velti viņas pirmā dziesma bijusi “Es esmu jūrnieks”.

Ar testamentu Lūcija Garūta sava garīgā mantojuma saglabāšanu novēlēja māsas Olgas meitai Dainai Pormalei, viņas dibinātais fonds daudz darījis komponistes darbu popularizēšanai, nošu, skaņu ierakstu izdošanā. Uzcītīga Garūtas mūzikas daudzinātāja ir pianiste Dzintra Erliha, kas pērn decembrī ar koncertu Parīzē ieskan-

ziņā, kā redzams, nav, arī par jubilejas gada aktivitātēm nekas nav dzirdēts. Garūtas radošais mantojums ieslīgst aizmirstībā, vien pēdējo Vispārējo Dziesmu svētku vokāli simfoniskās mūzikas koncertā skanēja Garūtas kantāte “Pavasara vējos”.

Protams, viņas visbiežāk piesauktais un arī atskaņotais sacerējums ir kantāte “Dievs, Tava zeme deg” – drāmatisma līmenī satricinošs mākslas darbs, kas dzima hitleriešu okupācijas laikā. Kantātes tapšanas rosinātājs bija Kuldīgas luterāņu draudzes prāvests Oskars Sakārnis, kuŗš 1943. gada pavasarī izsludināja literāri mūzikālu konkursu par tēmu “Latvju lūgšana Dievam”. Par uzvarētāju atzina divus Andreja Egliša darbus, un kantātes pirmatskaņojums bija izcils notikums tā laika kultūras dzīvē Latvijā. Vecā Sv. Ģertrūdes baznīca 1944. gada 15. martā bija pārpildīta, dziedāja Ādolfs Kaktiņš, Mariss Vētra, koris Teodora Reitera vadībā, ar pašu autori pie ērģelēm, jo bija saslimis Alfrēds Kalniņš, un Lūcijai bija jāielec ērģelnieces lomā. Noteikti šis ir viens no labākajiem, nozīmīgākajiem Lūcijas Garūtas darbiem, kuŗā latviešu tautas pārdzīvotumi izteikti tik spēcīgi, dziļi un patiesi, ka šis kļuvis par pasaules nozīmes skaņdarbu. Pēc pirmatskaņojuma sekoja daudzi atskaņojumi ne tikai Rīgā, tad padomju okupācijas laikā – jau trimdas mūzikālajā telpā, kamēr 1988. gadā kantāte atgriezās Latvijas koncertdzīvē līdz ar kamerkoŗa “Ave Sol” un tā diriģenta Imanta Kokara uzdrīkstēšanos.

Piecel no putekļiem pilsētas, kalngalus atpakaļ stādī, Tautām, kas negaisos noliekas, cerību karogu rādī!

/A. Eglītis/

dināja Lūcijas Garūtas 120. jubilejas gadu.

Dzīves pēdējos gados komponiste sacerēja kopdziesmas, arī zēnu un skolēnu korim,

Sešdesmitās jubilejas reizē viņa saņēma tolaik nozīmīgo Nopelniem bagātās mākslas darbinieces goda nosaukumu, taču darba gaitas ik pa brīdim pārtrauca sirds slimības uzliesmojumi. Mūžības durvis aiz Lūcijas Garūtas aizvērās 1977. gada 15. februārī.

Viņas kādreizējā dzīvokli pie Berga bazāra saglabāta memoriālā darbistaba, kur bija iecerēts izveidot komponistes mūzeju. Valstiskas ieinteresētības šajā

WWW.LAIKAGRAMATA.LV

Cena 12, - eiro

UN KO NU?!

Grāmatas “Un ko nu?!” autore Silvija Grigule Džonsa ir Īrijas veclatviete, Zaļajā salā nokļuvusi līdzīgi citiem latviešu bēgļiem pēc Otrā pasaules kara. Māte sešiem bērniem un 13 mazbērniem, Īrijas latviešu vidē atsaucīga ar savu pieredzi un zināšanām. Viņas grāmata ir vērtīgs mazāk zināms latviešu trimdas stāsts, balstīts faktos. Šī ir vien otrā grāmata par latviešiem Īrijā, kur joprojām mīt un darbojas ievērojama latviešu kopiena.

Grāmata sarakstīta aizraujošā vēstījumā, balstīta faktos, atklājot arī vēsturisko un specifisko laikmeta fonu. Tapusi pēc 13 gadus vecās mazmeitas rosinājuma, tāpēc sarakstīta valodā, kas saprotama arī pusaudžiem.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU ĻUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas **digitālo versiju**

varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTAL-K kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privāto sludinājumu** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:

Biedrības Laiks-BL kontā –

SEB Banka,

nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS SPORTS SPORTS

LATVIJAS PĀRIEM
PLŪDMALES VOLEJBOLA
VIENA UZVARA

Pro Beach Tour rangā pirmā līmeņa sacensības šogad saucas "Elite 16", rangā otrās ir Challenge, trešās – Futures sacensības. Sezonas pirmajā "Elite 16" turnīrā Meksikā Graudiņa/Kravčenoka izcīnīja otro vietu. "Elite 16" sacensībās spēlēja 16 dueti, kas sadalīti četrās apakšgrupās, aizvadot viena apļa turnīru, pēc kuŗa katras grupas divi labākie pāri sasniedz ceturtdaļfinālu. Anastasija Kravčenoka/Tina Graudiņa un Marta Ozoliņa/Luīze Anna Skraštiņa spēlēs pamatturnīrā, kamēr vīriešu sacensību pamatturnīrā spēlēs Aleksandrs Samoilovs/Jānis Šmēdiņš. Turnīrs ar Latvijas duetu līdzdalību no 1. līdz 5. jūnijam norisinājās Majoru plūdmales Jūrmalā.

Četri Latvijas vīriešu dueti Jūrmalā zaudēja kvalifikācijas sacensību pirmajā kārtā spēlējot par vietu Beach Pro Tour – Elite 16 plūdmales volejbola turnīra pamatsacensībās. Ar 13. numuru kvalifikācijas turnīrā izkļušie Ardis Bedrītis/Artūrs Rinkevičs ar rezultātu 0:2 (15:21, 17:21) zaudēja spēlē pret vāciešiem Nilu Ēleru un Klemensu Vikleru (4.). Rūdolfs Stankevičs/Ernests Puskundzis (16.) ar rezultātu 0:2 (7:21, 9:21) zaudēja Itālijas pārstāvjiem Paolo Nikolai un Samuelam Kotafavam, kuri kvalifikācijā izsēti ar pirmo numuru. Dāvis Teteris un Olivērs Bulgācs (15.) ar 0:2 (13:21, 17:21) cieta neveiksmi pret austriešiem Robinu Zeidlu/Filipu Valleru (2.) Vēl kvalifikācijas kārtā zaudējumu piedzīvoja arī Anete Namīķe/Līva Ēbere.

Marta Ozoliņa un Luīze Skraštiņa Jūrmalā zaudēja pirmajā spēlē profesionālās tūres augstākā līmeņa "Elite 16" turnīra grupas kārtā. Ozoliņa un Skraštiņa ar 0:2 (13:21, 6:21) zaudēja amerikāņiem Sārai Hjūdžai/Kellijai Kolinskei.

Jānis Šmēdiņš un Aleksandrs Samoilovs. Treneris Richards Finsters par viņiem saka: "Kamēr nav agresīvas serves, variantu mums nav."

Arī Aleksandrs Samoilovs un Jānis Šmēdiņš plūdmales volejbola turnīru sāka ar neveiksmi. Samoilovs/Šmēdiņš, kuŗi izsēti ar 12. numuru, ar rezultātu 0:2 (19:21, 17:21) zaudēja itāļiem Danieli Lupo un Aleksu Rangjeri, kuŗi savukārt izsēti ar ceturto numuru.

Trīs Latvijas plūdmales volejbola pāri profesionālās tūres augstākā līmeņa "Elite 16" turnīru Jūrmalā turpināja ar zaudējumiem un šķīrās no izredzēm spēlēt ceturtdaļfinālā. Vienīgo uzvaru mājniekiem pēdējā spēlē guva Tina Graudiņa/Anastasija Kravčenoka, bet Marta Ozoliņa/Luīze

Skrastiņa un vīriešu turnīrā Aleksandrs Samoilovs/Jānis Šmēdiņš visās cīņās zaudēja.

Ceturtdaļfinālā iekļuš katras grupas divas labākās komandas, un Graudiņa/Kravčenoka noslēdza grupu turnīru trešajā vietā, kamēr sacensības turpināja abi dueti, kuŗiem Latvijas pāris zaudēja.

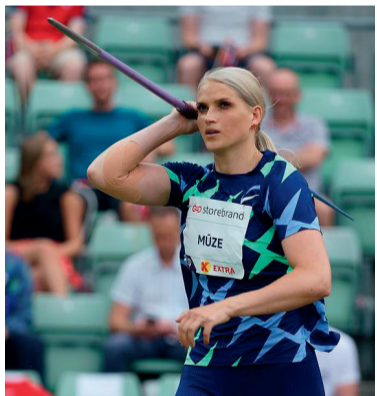

Graudiņa/Kravčenoka sarūpēja Latvijai vienīgo uzvaru Jūrmalā "Elite 16" turnīrā. Graudiņa/Kravčenoka, kas turnīrā izkļuš ar pirmo numuru, ar 2:1 (18:21, 21:14, 15:10) pārspēja Brazīlijas pāri Viktoriju Lopesu Pereiru/Tainu Silvu Bigi, ierindojoties devītajā vietā.

Vīriešu zelta finālā turnīra galvenie favorīti Šerifs/Ahmeds zaudēja itāļiem Paolo Nikolai/Samuelem Kotafavam – 21:16, 25:27, 12:15. Atcerēsimies, ka Tokijas Olimpisko spēļu bronzas spēlē šie sīkstie katarieši pieveica Latvijas plūdmales volejbolistus Mārtiņu Pļaviņu un Edgaru Toču, bet Nikolai ar citu pārinieku izcīnīja olimpisko piekto vietu.

MŪZE UN GAILUMS
UZVAR TRADICIONĀLAJĀS
SACENSĪBĀS
VENTSPILS ŠĶĒPI

41. reizi risinājās sacensības Ventspils šķēpi. Šoreiz tajās uzvarēja Līna Mūze un Patriks Gailums.

Līna Mūze (attēlā) uzvaru nodrošināja ar rezultātu 60,31 metrs. Madarai Palameikai sasniegti 54,82 metri ļāva iegūt otro vietu, bet trešā bija Sanija Ozoliņa ar sasniegtiem 50,46 metriem.

Patriks Gailums (attēlā) uzvarēja ar rezultātu 83,12 metri, otrajā vietā atstājot 80,91 metru sasniegušo Rolandu Štrobinderu. Matīss Vēlps ieguva trešo vietu – 71,89 metri. Gailumam trijos no sešiem metieniem šķēps lidoja tālāk par 80 metru robežu, un ar katru no tiem būtu pieticis uzvarai.

FIFA APLIECINĀJUSI
GATAVĪBU ATBALSTĪT
LATVIJAS NACIONĀLĀ
FUTBOLA STADIONĀ
CELTNIECĪBU

Vadims Ļašenko (pa kreisi) un Džanni Infantino.

Starptautiskās futbola federāciju asociācijas (FIFA) prezidents Džanni Infantino Latvijas Futbola federācijas (LFF) vadītājam Vadimam Ļašenko apliecinājis organizācijas gatavību atbalstīt nacionālā stadiona būvniecību. Ļašenko 27. maijā viesojās FIFA birojā Parīzē, klātienē tīkoties ar Infantino. Viena no sarunas galvenajām tēmām bija nacionālā futbola stadiona būvniecība. Pašlaik norisinās aktīvs darbs pie dažādām šī projekta īstenošanas detaļām, arī labākās iespējamās vietas izraudzīšanās. "Stadiona projekta jautājumā, kuŗa nepieciešamība Latvijas futbola attīstībai, manuprāt, ir neapšaubāma, uzturam regulāru komunikāciju un pārrunas ar visām potenciāli iesaistītajām pusēm. Protams, FIFA kā partneris tik grandioza projekta realizēšanā mums ir ļoti svarīgs. Tikšanās laikā vēlreiz ieguva apstiprinājumu FIFA atbalstam, tāpat pārrunājām vairākas šī projekta iestrādes un aktuālos procesus," sacīja Ļašenko.

FUTBOLS NĀCIJU LĪGĀ

Latvijas futbola izlase aizvadīja pirmo spēli UEFA Nāciju līgas vājākajā D līgā un pārspēja Andoras futbolistus, panākumu ar diviem vārtiem nodrošinot Robertam Uldriķim. Latvija savā laukumā ar rezultātu 3:0 pārspēja Andoru. Jau devītajā minūtē Latviju vadībā izvirzīja Uldriķis.

80. minūtē pēc brīvsieta Uldriķim izdevās aspēlēt pretinieku vārtsargu, un viņš vēlreiz raidīja bumbu Andoras vārtos. Pēc VAR pārbaudes, vai vārtu guvumā nebija aizmugures, tie tika ieskaitīti, dubultojot Latvijas pārsvaru. Arī šajā vārtu guvumā pie rezultatīvas piespēles tika Savaļnieks. Īsi pēc gūtajiem vārtiem Latvija tika pie 11 m soda sieta, kuŗu Latvijai nopelnīja Alvis Jaunzems. "Pendeli" izpildīja Jānis Ikaunieks, kuŗš veiksmīgi izmantoja iespēju un panāca 3:0.

Latvijas U-21 futbola izlase priekšpēdējā 2023. gada Eiropas čempionāta kvalifikācijas turnīra spēlē Skonto stadionā ar rezultātu 1:0 (0:0) uzvarēja savas apakšgrupas vicelideri Izraēlu. Abu komandu pirmā apļa tikšanās

reizē pērnajā oktobrī Izraēlas izlase pašā spēles izskaņā nodrošināja uzvaru ar rezultātu 2:1. Latvijas izlases rindās toreiz izcēlās Roberts Veips

SVARCELŠANA

Tirānā risinājās Eiropas čempionāts svarcelšanā. Daniela Ivanova svara kategorijā līdz 76 kilogramiem izcīnīja otro vietu. Ivanova summā pacēla kilogramus 222 kilogramus, kas ir atkārtots Latvijas rekords.

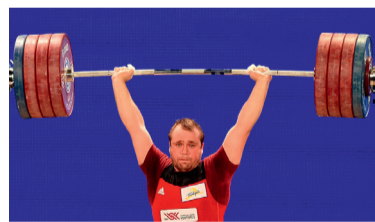
Raušanā Latvijas sportiste sāka ar veiksmīgi paceltiem 91 un 94 kilogramiem, bet trešajā mēģinājumā viņai izdevās pacelt 96 kilogramus, kas ir jauns Latvijas rekords, labojot iepriekšējo par vienu kilogramu. Pēc 121 kilograma grūšanas pirmajā mēģinājumā otrajā Ivanova pacēla 126 kilogramus, bet trešajā mēģinājumā netika galā ar 128 kilogramiem. Ar iepriekš paceltiem 126 kilogramiem pietika, lai summā ieņemtu otro pozīciju.

Svara kategorijā līdz 73 kilogramiem Roberts Suharevs, summā paceļot 317 kilogramus, ieņēma sesto vietu.

Artūrs Vasiļonoks (attēlā) svara kategorijā līdz 89 kilogramiem izcīnīja septīto vietu.

Vasiļonoks, kuŗš pieaugušo Eiropas čempionātā piedalās pirmo reizi, summā pacēla 348 kilogramus. Uzvaru Eiropas čempionātā šajā kategorijā izcīnīja itālis Antonio Picolato, kuŗš summā pacēla 392 kilogramus, sasniedzot jaunu Eiropas rekordu.

Artūrs Plēsnieks svara kategorijā līdz 102 kilogramiem ieņēma sesto vietu, atkārtotot pērn sasniegto rezultātu.

Plēsnieks, kuŗš pagājušajā vasarā Tokijas Olimpiskajās spēlēs izcīnīja bronzas godalgu svara kategorijā līdz 109 kilogramiem, summā pacēla 366 kilogramus, labojot Latvijas rekordu. Raušanā pirmajos divos mēģinājumos neizdevās pacelt 163 kilogramus, taču tas izdevās pēdējā trešajā piegājienā, sasniedzot jaunu Latvijas rekordu. Grūšanā Plēsniekam vien trešajā mēģinājumā izdevās pacelt virs galvas 203 kilogramus. Uzvaru izcīnīja Bulgārijas sportists Dāvids Fišerovs, kuŗš, summā paceļot 392 kilogramus,

bija labākais gan raušanā (177 kg), gan grūšanā (215).

TENISS

Latvijas spēcīgākā tenisiste Aļona Ostapenko duetā ar ukraiņieti Ludmilu Kičenoku Francijas atklātajā čempionātā zaudēja sievietu dubultspēļu pusfinālā, Cīņā par vietu finālā Ostapenko un Kičenoka trīs setu spēlē ar 6:2, 4:6, 2:6 piekāpās Francijas tenisistēm Karolīnai Garsijai un Kristīnai Mladenovičai. Pēc otrā seta spēli pārtrauca lietus dēļ, spēli atsākot, veiksmīgāk nospēlēja francūzietes. Ceturtdaļfinālā spēlēja Ostapenko/Kičenoka ar rezultātu 6:3, 5:7, 6:2 uzvarēja Beļģijas tenisistes Marinu Zanevsku/Kimberlijai Cimmermani, kamēr francūzietes ar 6:3, 6:3 pārspēja Ķīnas tenisistes Jifaņu Sjui/Džaosjuaņu Janu. Pusfinālā sasniegšana Ostapenko dod 780 WTA dubultspēļu ranga punktus.

ŠAUŠANA

Latvijas šāvēju komandai neizdevās pārvarēt Baku notiekošā Pasaules kausa posma pirmo kvalifikācijas kārtu. Latvijas komandā startējošie Emīls Vasermanis, Lauris Strautmanis un Daniels Vilciņš sacensībās 10 m distancē šaušanā ar pneimatisko pistoli ar 849 punktiem kvalifikācijas pirmajā kārtā ierindojās 11. vietā 13 komandu konkurencē. Labāko rezultātu no latviešiem komandu sacensībās sasniegta Vasermanis – 287 punkti no 300. Strautmanis un Vilciņš katrs tika pie 281 punkta. Lai iekļūtu kvalifikācijas otrajā kārtā bija nepieciešami vismaz 856 punkti.

TRIATLONS

Latvijas triatlonists Artūrs Liepa Polijā, Zešovā, Eiropas kausa izcīņas posmā pieaugušo konkurencē ieņēma 40. vietu.

Liepa 750 m gaŗo peldēšanas distancē veica deviņās minūtēs un 23 sekundēs, kam sekoja 20 km gaŗš riteņbraukšanas posms, kuŗu viņš veica 31 minūtē un 37 sekundēs. Noslēgumā sportisti skrēja piecus kilometrus, ko Latvijas triatlonistam izdevās noskriet 16 minūtēs un 35 sekundēs. Uzvaru izcīnīja austrietis Leons Paugers, kuŗš finiša līniju šķērsoja 55 minūtēs un 30 sekundēs.

Otro vietu, zaudējot septiņas sekundes, ieņēma Lielbritānijas triatlonists Džeks Viliss, bet labāko trijnieku noslēdza vācietis Johannes Fogels, kuŗš no uzvarētāja atpalika 12 sekundes. Liepa finišu sasniegta pēc 58 minūtēm un 53 sekundēm, piekāpjoties austrietim trīs minūtes un 23 sekundes. Šajā posmā startēja 61 sportists, no kuŗiem finišu sasniegta 59.

P. Karlsons

